

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Petra Kornetová

Právní úprava audiovizuálních streamovacích platforem

Diplomová práce

Olomouc 2024

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Právní úprava audiovizuálních streamovacích platforem vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 28. 3. 2024

Petra Kornetová

Obsah

Úvod.....	5
1 Obecné vymezení audiovizuálních streamovacích platforem	8
1.1 <i>Audiovizuální dílo</i>	8
1.1.1 Audiovizuální dílo podle autorského zákona	8
1.1.2 Audiovizuální dílo v mimoprávním vymezení	9
1.2 <i>Streaming</i>	9
1.2.1 Televizní tok vs stream	10
1.2.2 Vývojové mezníky streamingu	12
1.2.3 Formy streamingu	12
1.3 <i>Platforma</i>	14
1.3.1 Platformy podle Evropské komise.....	15
1.4 <i>Definice audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání a služeb platforem pro sdílení videonahrávek</i>	16
1.4.1 Definice audiovizuální mediální služby na vyžádání	16
1.4.2 Definice služby platforem pro sdílení videonahrávek.....	18
2 Vývoj a současný stav právní úpravy audiovizuálních streamovacích platforem na mezinárodní úrovni.....	20
2.1 <i>Mezinárodní právo</i>	20
2.2 <i>Evropské právo</i>	21
2.2.1 Směrnice Televize bez hranic.....	22
2.2.2 Směrnice o audiovizuálních mediálních službách.....	25
2.2.3 Revidovaná směrnice o audiovizuálních mediálních službách	25
2.2.4 Implementace revidované směrnice o audiovizuálních mediálních službách v členských státech.....	28
2.2.5 Nařízení o digitálních službách	33
3 Současná úprava audiovizuálních streamovacích platforem v České republice..	35
3.1 <i>Zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání</i>	35

3.2	<i>Zákon o službách platformem pro sdílení videonahrávek.....</i>	37
3.3	<i>Činnost RRTV v oblasti audiovizuálních streamovacích platformem</i>	39
3.4	<i>Další právní předpisy vztahující se k audiovizuálním streamovacím platformám</i>	40
4	Budoucnost audiovizuálních streamovacích platformem	42
4.1	<i>Méně přísná právní úprava pro audiovizuální mediální služby na vyžádání? ..</i>	42
4.2	<i>Podpora evropské tvorby.....</i>	44
4.3	<i>Navrhovaná novela zákona o audiovizi.....</i>	44
	Závěr.....	48
	Seznam použitých zkratk.....	51
	Zdroje	53
	<i>Literatura</i>	53
	<i>Právní předpisy a související dokumenty.....</i>	54
	<i>Judikatura</i>	57
	<i>Internetové zdroje.....</i>	57
	Abstrakt	60

Úvod

Nástup streamovacích platform mění nejen filmový průmysl. S rozvíjejícími se preferencemi sledovat filmy, seriály a jiný obsah na internetu bez využití kontinuálního vysílání se nutně musí změnit také právní rámec, který musí na, nyní již ve společnosti běžné, platformy zareagovat. Více než dekádu po účinnosti zákona o audiovizuálních a mediálních službách na vyžádání¹ a zákona o audiovizuálních a mediálních službách na vyžádání², reagující na tehdejší situaci pouze začínajícího povědomí o existenci audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání, je potřeba přizpůsobit zákonnou úpravu těchto rychle se rozvíjejících provozovatelů služeb jako je Netflix, Amazon Prime Video, Disney+, HBO Max, Apple TV+, ale také Voyo, KVIFF.TV, MALL TV, iPrima a dokonce i iVysílání, které tvoří obsah dostupný pouze internetovému divákovi. Internetové televize jako Telly, Kuki nebo O2 TV jsou také prozatím v určitém právním vakuu a je vhodné je do budoucna nepodceňovat. Mohou totiž změnit návyky diváka, který doposud byl zvyklý na klasické „lineární“ televizní vysílání, za které měl pocit, že nemusí platit, ale byl omezen předem daným programem, který se však nemusel zrovna trefit do jeho aktuálních preferencí. Ať už si divák zvolí audiovizuální mediální služby na vyžádání, internetovou televizi, platformu pro sdílení videonahrávek nebo klasické vysílání, ani v jednom případě se nedostane k obsahu zadarmo. A to tak, že platí koncesionářské poplatky, hradí si služby některé ze streamovacích platform nebo je nakonec ovlivněn promítanou reklamou a koupí si nabízený produkt.

V souvislosti s audiovizuálními mediálními platformami vyvstává řada otázek například: jak je můžeme definovat a co do nich zařadit? Jsou-li stanovené minimální podíly výroby a nákupů národních pořadů? Jak je uživatel chráněn před nevhodným nebo násilným obsahem? Jak ovlivňují audiovizuální trh, jak a zda mají či budou mít zahraniční streamovací platformy povinnost odvádět peníze do Státního fondu kinematografie? Kdo obsahy vlastně kontroluje a jak jsou řešena autorská práva a kolektivní správa? Reaguje dostatečně česká právní úprava na vymezenou evropskou úpravu a v čem je rozdílná od jiných členských států? Kam přesně zařadit služby platform pro sdílení videonahrávek? A jaká budoucnost čeká audiovizuální streamovací platformy v České republice?

¹ Zákon č. 132/2010 Sb., zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů (zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání, AVMSnV), ve znění pozdějších předpisů.

² Zákon č. 496/2012 Sb., Zákon o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie a o změně některých zákonů (zákon o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie), ve znění pozdějších předpisů.

V předkládané diplomové práci si dávám za cíl na výše zmíněné otázky odpovědět, a to za použití především deskriptivní a analytické metodologie. Deskriptivní metodologii používám v první kapitole, která se věnuje samotnému pojmu audiovizuální streamovací platformy, a to nejen z pohledu čistě právního, ale s mezioborovým přesahem hlavně do teorie médií a filmu. Pokládám za důležité nejprve objasnit jaké kořeny mají, jak je vnímat v kontextu tradiční televize a co do této kategorie zařadit.

Ve druhé kapitole používám historickou analýzu pro rozpor právního rámce nejen samotných audiovizuálních streamovacích platform, ale i jejich předchůdců. Zaměřuji se především na evropskou úpravu od prvních pokusů o úpravu mezistátního televizního přenosu, přes historický vývoj směrnice AVMS³, po dnešní podobu ovlivněnou i evropskou snahou sjednotit digitální trh napříč členskými státy. Některé úpravy jsou natolik recentní, že se transpozice dočkaly v nedávných měsících nebo letech. Stěžejním je komparace přístupů k transpozici jinými členskými státy s hlavním zaměřením na Čl. 13 revidované směrnice AVMS. Ted na to, jak vysokou minimální hranici podílu zastoupení evropské tvorby členské státy do svých národních úprav zavádějí a jestli stanoví poplatky pro provozovatele audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání.

Ve třetí kapitole se zaměřuji již na českou právní úpravu (ne)dodržení a (ne)reflektování evropské směrnice AVMS a zda v praxi dochází k dodržování požadavku stanoveném v Čl. 13 odst. 1 revidované směrnice AVMS. Cílem práce není komplexně popsat jednotlivé zákony vztahující se k audiovizuálním streamovacím platformám, ale přesto jsou v kapitole shrnuty podstatné náležitosti zákonů o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání, o službách platform pro sdílení videonahrávek⁴, o audiovizi, o regulaci reklamy⁵ a autorský zákon⁶. Zmíním také činnost Rady pro rozhlasové a televizní vysílání a Státního fondu kinematografie.

Poslední kapitolu věnuji rozporu budoucího vývoje a otázek, na které současná úprava neposkytuje odpovědi. Prostor dávám i představení navrhované komplexní novelizace zákona

³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1808 ze dne 14. listopadu 2018, kterou se mění směrnice 2010/13/EU o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách, revidovaná směrnice AVMS) s ohledem na měnící se situaci na trhu.

⁴ Zákon č. 242/2022 Sb., o službách platform pro sdílení videonahrávek a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o službách platform pro sdílení videonahrávek).

⁵ Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů (zákon o regulaci reklamy).

⁶ Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

o audiovizi, která určitá bílá místa vyplňuje a doplňuje nedomyšlené postupy s ohledem na rychle se měnící podobu a uživatelský nárůst audiovizuálních platforem pro sdílení videonahrávek.

1 Obecné vymezení audiovizuálních streamovacích platforem

V úvodu považuji za vhodné vymezit několik následujících esenciálních pojmů diplomové práce. A to nejen s ohledem na jejich právní definice, ale i s přesahem do jiných vědních oborů.

1.1 Audiovizuální dílo

Podle článku 2 Úmluvy o mezinárodním zápisu audiovizuálních děl⁷ se audiovizuálním dílem se rozumí každé dílo, které se stává z řady zaznamenaných spolu souvisejících obrazu, ať již doprovázených zvukem či nikoli, vnímatelných zrakem, a jsou-li doprovázeny zvukem, vnímatelných i sluchem. Samotným jazykovým výkladem by se mohlo jevit, že by se mělo jednat o dílo, které je jednat zvukové (audio), tak i vnímatelné zrakem (vizuální).

1.1.1 Audiovizuální dílo podle autorského zákona

Definici dále rozvádí česká právní úprava v § 62-64 autorského zákona. Ta za AV dílo označuje dílo, které je vytvořené uspořádáním děl AV užitých, ať již zpracovaných či nezpracovaných, které sestávají z řady zaznamenaných spolu souvisejících obrazů, vyvolávajících dojem pohybu, ať již doprovázených zvukem či nikoli, vnímatelných zrakem, a jsou-li doprovázeny zvukem, vnímatelných i sluchem. AV dílo však nelze zaměnit se zvukově obrazovým záznamem, i když AV dílo může obsahovat zvukový i obrazový záznam. Zvukově obrazové záznamy zastřešují AV díla, jsou tedy její nadmnožinou. AV dílo je tedy vždy zvukově obrazovým záznamem, ale zvukově obrazový záznam nemusí být vždy AV dílem. Zvukově obrazovým záznamem, který však nebude AV dílem tak bude například hokejový zápas nebo záznam divadelního představení.⁸

Autorský zákon řadí AV díla do autorských děl, tedy mezi předmět práva autorského.⁹ Aby se však mohlo jednat o autorské dílo, na které se autorský zákon vztahuje, musí AV dílo splňovat kumulativně 4 podmínky.¹⁰ První podmínkou je, že se musí jednat o tvůrčí, duševní činnost autora – fyzické osoby. Ta podle autorského zákona může spočívat v literární tvůrčí činnosti, jiné umělecké tvůrčí činnosti nebo ve vědecké tvůrčí činnosti. Druhou podmínkou je jedinečnost díla jako výsledku tvůrčí činnosti, která spočívá v nezaměnitelnosti osobního rázu.

⁷ Sdělení č. 365/1992 Sb., Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o mezinárodním zápisu audiovizuálních děl.

⁸ SRSTKA, Jiří. In: SRSTKA, J. a kol. *Autorské právo a práva související*. 2. vydání, Praha: Leges, 2019, s. 75.

⁹ § 2 autorského zákona.

¹⁰ TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 16-23 (§ 2).

Třetí požadavek stanoví, že povahová vlastnost díla má být objektivně vnímaná jako výsledek či součást tvůrčí kategorie umění. Tedy být buď uměním literárním, uměleckým nebo vědeckým. Poslední podmínka je splněna, pokud je výsledek vyjádřen v jakékoli smysly vnímatelné podobě ve vnější formě a nezáleží jestli na hmotném či nehmotném, trvalém či dočasném nosiči.

Jako druh AV díla uvádí autorský zákon v § 2 odst. 1 AV díla kinematografická, řadí se mezi ně však i AV díla televizní a jiná AV díla vyjádřena způsobem podobným kinematografii (např. díla videografická).¹¹

Autorský zákon v § 62 na rozdíl od Úmluvy o mezinárodním zápisu audiovizuálních děl doplnil do právní úpravy pojem díla AV užitá. Podle komentářové literatury se jedná o „*nový legislativní pojem, pod kterým je nutno rozumět samostatná literární a jiná umělecká díla, popř. i díla vědecká, která byla užitá (nikoli však nutně i vytvořena) za účelem vytvoření samostatného díla, tj. díla audiovizuálního*“¹². Jako dílo audiovizuálně užitné autoři příkladem uvádí námět, synopsis, scénosled, filmové kulisy, filmové interiéry, filmové kostýmy, masky aj.

1.1.2 Audiovizuální dílo v mimoprávním vymezení

Mimo oblast právního vymezení je možné audiovizi vymezit jako sled po sobě jdoucích obrázků, které je možné zprostředkovávat prostřednictvím určitého média a které může, ale nemusí, doprovázet zvuková stopa. Může se jednat nejen o kinematografické či televizní dílo, ale i o powerpointovou prezentaci ve škole, počítačovou nebo video hru. Podle Michela Chiona nevnímáme AV díla pouze zrakem nebo pouze sluchem, ale dostáváme se sami do stavu specifického vnímání, kdy vnímáme obě složky společně a nerozdílně. Dojde tak k jejich určitému spojení, kontaktu, který tvoří jeden celek – AV dílo.¹³

1.2 Streaming

Streamování lze definovat jako poslouchání hudby a sledování videí přímo z internetu.¹⁴ Nebo také jako přenos audio a video dat v reálném čase mezi zdrojem a koncovým uživatelem.¹⁵ Dopravování obrazových a zvukových vjemů širokému publiku však nezačalo až

¹¹ Tamtéž, s. 29.

¹² TELEČ, Ivo., TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 708-709 (§ 64).

¹³ CHION, Michel, GORBMAN, Claudia. (ed.). *Audio-vision: sound on screen*. Second english edition. New York: Columbia University Press s. XXVI.

¹⁴ Streaming. In: *Cambridge Dictionary* [online]. Cambridge: Cambridge University Press, 2024 [cit. 29. 2. 2024]. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/streaming>.

¹⁵ FOLLANSBEE, Joe. *Get streaming!: quick steps to delivering audio and video online*. Boston: Focal Press, 2004, s. 5.

s nástupem internetu, ale dávno předtím. Za první streamy, tedy přesuny informací, lze považovat první pokusy o rádiové přenosy na konci 18. století pomocí telegrafů. Více než sto let je možné kupovat si rádiové přijímače. Ty zprvu přenášely mluvené slovo, později sloužily k poslechu hudby pro zábavu. Následoval první televizní přenos v roce 1926¹⁶ a éra přenosu jak zvuku, tak obrazu do domácností začala.

1.2.1 Televizní tok vs stream

Přestože v minulosti bylo možné přepínat mezi jednotlivými rozhlasovými nebo televizními stanicemi, posluchač nebo divák si nemohl vybírat na co a kdy se bude dívat či co a kdy bude poslouchat. Televizní přenos byl zpočátku realizován v naplánovaném rozvrhu, později televizní stanice vysílaly nepřetržitě. Kontinuálnímu vysílání a jeho toku „flow“ se věnoval R. Williams. Televizní vysílání popisoval jako jednotlivé navazující pořady, spojené reklamními bloky a upoutávkami, tvořící jeden celek.¹⁷ Tento celek pak „teče“ divákům do obydlí a nutí je tomuto toku propadnout, nevybočovat z něj a dívat se neustále na jeden a ten samý program. Klasická televize nás pohltí a my nesledujeme jednotlivé pořady, ale jeden kontinuální tok bez začátku a konce.

Teorii televizního toku začaly v osmdesátých letech minulého století nabourávat videorekordéry, které umožňovaly přehrát požadovaný segment kdykoli a kdekoli. V roce 1984 mělo videorekordér 10, 6 % amerických domácností, v roce 1994 to bylo již přes 80 %.¹⁸ Následovaly DVD přehrávače a později také služby VOD.

Na začátku 21. století vyvstaly otázky, zda tradiční, kontinuální vysílání, přežije digitální dobu a nástup streamingu. Gripsrud zastávala názor, že televizní vysílání v dohledné době nezmizí, stále je potřeba editovaného, profesionálního obsahu,¹⁹ který bude divákům doručován bez nutnosti jejich angažovanosti ve výběru. Lidem se dostávají informace z nespočtu zdrojů, internetem kolují různé hoaxy, nepravdivé informace a uměle vytvořené kauzy, ale televizní program je stále pokládán za zdroj relevantních informací, které si diváci

¹⁶ BENEŠ, Pavel. *Podivínský vynálezce odstartoval před devadesáti lety éru televize – využil díly z vetešnictví* [online]. Česká televize, 26. 1. 2026 [cit. 29. 2. 2024]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/relax/podivinsky-vynalezce-odstartoval-pred-devadesati-lety-eru-televize-vyuzil-dily-z-vetesnictvi-121779>

¹⁷ WILLIAMS, Raymond. *Television as Technology and Cultural Form*. 3. vydání. London: Routledge, 2004, s. 77 an.

¹⁸ URICCHIO, William. Television's next generation: Technology/interface culture/flow. In: SPIEGEL, Lynn, OLSSON, Jan (eds.). *Television after TV: Essays on a Medium in Transition*. London: Duke University Press, 2004, s 167.

¹⁹ GRIPSRUD, Jostein. Broadcast television: The chances of its survival in a digital age. In: SPIEGEL, Lynn, OLSSON, Jan (eds.). *Television after TV: Essays on a Medium in Transition*. London: Duke University Press, 2004, s 222.

mnohdy dále neověřují a bezmezně jim důvěřují. Různé zdroje však mohou sloužit k precizaci předkládaných informací a ověření jejich pravdivosti.

Diváci mohli zpočátku AV obsah pouze pasivně sledovat, následně si jej mohli vybírat a kupovat. Nyní mohou nejen to, ale navíc mohou obsah sami nahrávat, sdílet ho, stahovat ho, komentovat a hodnotit. V návaznosti na širší uživatelské možnosti vyvstávají problémy jako je regulace sdílení, odpovědnost vysílatele, autorská práva a další.

Pokud si televizní *flow* představíme jako tok, tak *stream* je proud plynoucí několikanásobně rychleji do všech koutů světa neomezenému (pomineme-li cenzurní a jiné zákazy a omezení) okruhu lidí prostřednictvím internetu. Tato potenciální ubikvita umožňuje obsahu stát se dosažitelným prakticky v neomezeném množství. Pokud je klasická televize označována za lineární, nástup online televize se označuje za nelineární. Pokud se ale díváme na stejný díl oblíbeného seriálu vysílaného na Primě z gauče v obýváku nebo na telefonu v hromadné dopravě ze streamovací platformy, není to totožné? Někdo si však pod druhým případem nepředstaví, že sleduje televizi, protože to nezapadá do klasického pojetí statické televize umístěné v neměnném rohu obýváku. Streamování AV obsahu nepokládám za zcela odlišné od televizního vysílání. Proto si dovoluji streamování AV obsahu na internetu postavit na stejnou úroveň jako televizní vysílání a takové streamování označit za online televizi. Stejně jako televizní vysílání, a následně také VHS nebo DVD, musí být i online televize regulována a nesmí být naopak opomíjena zákonodárci. Sledování lineární televize je stále značné a není v dohledné době pravděpodobné, že by jej online televize zcela nahradila, přesto podíl sledování obsahu na internetu roste.²⁰

Streaming je oproti lineárnímu vysílání bez daného fixního programu, může být na vyžádání nebo také vysílaný živě. Je zpravidla financován měsíčními příspěvky uživatelů, kteří dostávají záplavu personalizovaných doporučení a mohou se rozhodnout na co, kdy, na jakém zařízení a jak dlouho se budou dívat na film, televizní pořad nebo poslouchat hudbu. Nicméně s ohledem na smluvní regulaci mezi divákem a streamingovou službou mohou být rozdíly mezi televizí a online televizí stírány a obě formy jsou si při podrobnějším prozkoumání podobné více, než se na první pohled zdá.²¹

²⁰ Insider Intelligence uvádí, že podíl sledování lineární televize a podíl sledování na digitálních video platformách je zhruba stejný. V roce 2022 sledovali spotřebitelé lineární televizi 3 hodiny a 7 minut a digitální platformy jen o pět minut méně. V roce 2023 se předpokládalo, že podíl sledování na digitálních platformách překročí 50 %. Viz SHIMMEL, Howard. *The Demise of Linear TV Is Greatly Exaggerated* [online]. MediaPost.com, 4. 4. 2023 [cit. 1. 3. 2024]. Dostupné z: <https://www.mediapost.com/publications/article/384005/the-demise-of-linear-tv-is-greatly-exaggerated.html>.

²¹ I streamovací platformy mají svůj daný rozvrh, kdy „uvolňují“ jednotlivé obsahy podle vlastních nastavených pravidel, stejně tak obsahy odstraňují. Například Netflix zpočátku vypouštěl celé řady seriálů najednou, uživatelé se mohli na celou sérii podívat bez nutnosti čekat každý týden či jinou periodu na další díl – zažil se pojem binge-watching. V poslední době

1.2.2 Vývojové mezníky streamingu

S nástupem nových technologií souvisí i vývoj pojmu a představy o streamingu. Podle Spilker a Colbjørnsena²² se poprvé použil termín streaming v souvislosti s výpočetní technikou a datuje se do 70let. Zpočátku se streaming spojoval s rozhlasovým průmyslem, pak s hudebním a následně se přenášelo i video.²³ Jedním ze zásadních momentů pro AV streaming se stal rok 2005, kdy došlo ke spuštění YouTube, který do současné doby zůstává jednou z největších streamovacích platforem.

1.2.3 Formy streamingu

Spilker a Colbjørnsen rozlišují 5 dělení streamování, které jsou podstatným znakem a vývojem streamingu, jak jej dnes známe. Uvádějí je jako proti sobě stojící formy:²⁴

- **Profesionální vs uživatelské streamování** – obsah vytváří samy platformy, případně třetí strany. Jsou ale editovány a schvalovány samotnou platformou nebo jsou založeny na příspěvcích samotných uživatelů (*User Generated Content* – UGC). AV streaming začínal u UGC, zejména sdíleného v rámci platformy YouTube, a následně se přesunul do profesionální oblasti (Netflix, ...). Nejde však o nepropustné oblasti, protože YouTube nabízí jak UGC, tak profesionální produkci v rámci YouTube Premium.
- **Legální vs pirátské (nelegální) streamování** – pirátský streaming se nevysvětluje v celosvětovém kontextu jednotně. V rámci skandinávského diskurzu se pokládá za legální alternativu nelegálního stahování obsahu. V rámci amerického pojetí se streaming stále pojí s pirátskými praktikami. Legální streamování lze následně popsat jako připojení se na platformu po splnění všech jejich zákonných i smluvních požadavků – zaplacení poplatku, připojení se z místa registrace a sledování

však dochází k tomu, že Netflix vypouští jednotlivé díly v týdenních intervalech. Uživatelé stejně musí čekat a řídit se daným rozvrhem, i když se po vypuštění mohou na díl seriálu podívat kdykoliv. Netflix standardně vypouští nové díly nebo filmy o půlnoci pacifického času – pro SEČ se jedná o 9:00, to však za podmínky, že se jedná o tzv. „*originals*“. Pokud nejsou z originální produkce Netflixu, může se čas uvolnění lišit. Například v současnosti oblíbené jihokorejské seriály se pro uživatele Netflixu zpřístupňují po dvou epizodách v týdenních intervalech, kdy kopírují vysílání televizních stanic. Seriál *Doctor Slump* vysílá jihokorejská televizní stanice JTBC od 27. ledna 2024 každou sobotu a neděli v 22:30 místního času. Následující den po odvysílání jsou jednotlivé díly zpřístupněny pro uživatele Netflixu, nicméně je často nepředvídatelné, v kolik hodin přesně se epizoda uvolní, zpravidla kolem 17:00, SEČ. Natěšený divák musí opětovně obnovovat připojovací stránku a čekat, až se epizoda zpřístupní. Je tak stejně odkázaný na program platformy, jako na program televizní stanice, někdy přitom ve větší nejistotě než divák lineární televize, čekající na zahájení vysílání pořadu podle televizního programu.

²² SPILKER, H.S., COLBJØRNSEN, Terje. The dimensions of streaming: toward a typology of an evolving concept. *Media, Culture & Society* [online], 2020, roč. 42, č. 7-8, s. 1210-1225. [cit. 6. 3. 2024]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/0163443720904587>.

²³ Jedním z významných odvětví pro rozvoj streamingu byl i porno průmysl.

²⁴ SPILKER: The dimensions of streaming ..., s. 1210-1225.

oprávněným uživatelem. Za pirátské streamování lze označit užívání VPN pro obcházení geoblokací, využívání služeb neoprávněným uživatelem²⁵ nebo vstupu na platformy, které nemají pro vysílání obsahu licenci²⁶.

- **On-demand (na vyžádání) vs live (živé) streamování** – uživatelé si mohou vybírat na co a kdy se budou dívat nebo jsou odkázáni na živý přenos, připomínající lineární vysílání, s nemožností přeskočení segmentu nebo nemožností opětovného shlédnutí. Live streamingu se věnuje Twitch.tv, platformy, která je převážně zaměřená na sdílení živého obrazu při hraní počítačových her, je však možné streamy i uložit a později je shlédnout on-demand. Dále se může jednat i o služby na platformách Facebook nebo Instagram, které dovolují živé vysílání uživatelského obsahu.
- **Streamování na cílených vs na víceúčelových platformách** – liší se v tom ohledu, jestli je streamování hlavní náplní platformy či jsou na platformách využívány i jiné služby. Například Netflix je zaměřený pouze na streamování obsahu, není možné se dívat živě, přidávat vlastní obsah, komentovat a ani jej hodnotit. Na příkladu platformy Twitch autoři ukazují, že je možné si obsah i uložit a shlédnout jej následně, je možné využívat chaty, interagovat s dalšími uživateli a využívat platformu i jako sociální síť. Obdobným příkladem je Facebook nebo Instagram, který původně sloužil pouze jako tzv. sociální síť, postupně byly přidávány funkce pro živé streamování a následné ukládání AV obsahu.
- **Streamování pro niche (úzce zaměřené) publikum vs streamování pro široké publikum** – obecně platformy cílí k tomu, aby se postupem času jejich uživatelská základna rozšiřovala. Nicméně zpočátku se zaměřují spíše na úzké publikum. Autoři uvádí, že například YouTube bychom zařadili mezi platformy pro široké publikum, ale při podrobnějším pohledu uvidíme, že nejoblíbenější kanály se týkají hudby nebo počítačových her.

²⁵ Netflix stanovuje podmínku, že jeden účet mohou používat jen členové jedné domácnosti, pokud tedy hlavní uživatel účtu sdělí své přihlašovací údaje osobě, která není členem jeho domácnosti, jedná se dle mého názoru o pirátské streamování.

²⁶ Ke konci roku 2023 musela ukončit část svoji činnosti sdílení nezákonných souborů česká platforma Ulož.to, která sice primárně sloužila ke stahování souborů, ale bylo možné některé filmy a seriály přímo streamovat, aby vyhověla nařízení 2022/2065 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách, DSA). Více o DSA v kapitole 2.2.4. V roce 2024 musela ukončit činnost také streamovací služba Cima4U (viz CLOVER, Julian. Major anti-piracy victory in MENA [online]. Broadbandtvnews.com, 29. 1. 2024, [cit. 7. 3. 2024]. Dostupné z: <https://www.broadbandtvnews.com/2024/01/29/major-anti-piracy-victory-in-mena/>).

1.3 Platforma

Pod platformou si obrazně představují vyvýšenou plochu, ze které mluví řečník a dav kolem něj poslouchá, případně na řečníka může vykřikovat komentáře a otázky. Online platforma pak skýtá nekonečné množství takových pódíí, ze kterých jednotliví řečníci mohou sdílet obsah neomezenému spektru posluchačů bez ohledu na jejich vzdálenost a dobu.

Platformu si však nepředstaví všichni stejně. Pro softwarové vývojáře je technologií nebo rozhraním, které je dostupné široké základně uživatelů, kteří s ní a v rámci ní dále tvoří. Jedná se o operační systémy počítačů či telefonů. Obchodníci označují platformu jako místo, ve kterém mohou prodávat a nakupovat věci a služby.²⁷ Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, jejíž součástí je i ČR, online platformu obecně definuje jako digitální službu, která usnadňuje interakci mezi dvěma nebo více odlišnými, ale vzájemně závislými skupinami uživatelů, kteří interagují prostřednictvím služby přes internet.²⁸

T. Gillespie, popisuje platformu jako „*online services of content intermediaries*“²⁹, tedy jako online službu zprostředkovatelů. Platforma by měla nabízet otevřenou, neutrální, rovnou a progresivní podporu činnosti³⁰ uživatelů. Jak aktivní přispěvatelé, tak pasivní příjemci obsahů by neměli být omezeni obsahovými pravidly a mohli vyjadřovat své názory volně v neomezeném obsahu. Samozřejmě by se tak mělo dít v kontextu svobody projevu, ale i jejího omezení.³¹ Takový popis vystihuje například platformy jako je YouTube, Facebook nebo Instagram. Platformy pak slouží spíše jako facilitátoři, kteří odpovídají za to, že spojení mezi přispěvateli a příjemci proběhne bez potíží, podporují jejich kreativitu a možnost sdílet vytvořený obsah, ale již neodpovídají za samotný sdílený obsah.³² Nicméně je potřeba zmínit i to, že samotné platformy si mohou vytvořit pravidla stanovující, které obsahy je možné na jejich stránkách sdílet a pokud těmto pravidlům obsahy neodpovídají, mohou je z platformy odstranit.

Za platformu se označuje také online streamovací služby jako je Netflix, Disney+ nebo PrimeVideo. Tyto platformy nespolehají na obsah tvořený přímo uživateli, ale fungují spíš tak,

²⁷ OECD. *An Introduction to Online Platforms and Their Role in the Digital Transformation* [online]. Paris: OECD Publishing, 2019, s. 20. Dostupné z: https://read.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/an-introduction-to-online-platforms-and-their-role-in-the-digital-transformation_53e5f593-en#page4.

²⁸ Tamtéž, s. 21.

²⁹ GILLESPIE, Tarleton. The politics of 'platforms'. *New Media & Society*, 2010, roč. 12, č. 3, s. 348.

³⁰ Tamtéž, s. 352.

³¹ Čl. 17 usnesení ČNR č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů, a čl. 10 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

³² PLATIN, Jean-Christophe a kol. Infrastructure studies meet platform studies in the age of Google and Facebook. *New Media & Society*, 2010, roč. 20, č. 1, s. 297.

že umožňují přístup k obsahu, který předem prošel výběrem a selekcí podle vnitřních mechanismů samotné platformy (zakoupení práv k filmům, samotná AV tvorba).

Online platformy (v širším slova smyslu) tak v sobě mohou, ale také nemusí, zahrnovat online televizi. Online televize je v tomto kontextu přístupem k AV obsahu prostřednictvím internetu, který je redakčně vybrán, vyroben nebo získán na základě licence přímo online televizí. Online televize poskytuje uzavřenou službu v tom ohledu, že uživatelé sami obsah netvoří (na rozdíl od platformy v širším slova smyslu), ale zejména pasivně sledují³³ AV obsah.³⁴ Pro účely této práce se pod pojmem (online) platforma rozumí služba online televize.

1.3.1 Platformy podle Evropské komise

Platformám věnovala pozornost i Evropská komise,³⁵ která zmiňuje jejich rostoucí význam v digitální ekonomice EU a považuje za důležité nastavit správné prostředí pro růst celosvětové konkurenceschopnosti evropských platform.³⁶ Zdůrazňuje, že je potřeba přijímat politická a regulační opatření, která budou shodná po celém území EU a budou součástí strategie pro jednotný digitální trh.³⁷

Evropská komise v dokumentu³⁸ zmiňuje několik společných vlastností online platform:

- mají schopnost vytvářet a utvářet nové trhy, vymezit se proti trhům tradičním a organizovat nové formy účasti či podnikání na základě shromažďování, zpracování a editace velkých množství dat;
- působí na vícestranných trzích, avšak s různým stupněm kontroly nad přímými interakcemi mezi skupinami uživatelů;
- těží ze „síťových efektů“, kde se, obecně řečeno, hodnota služeb zvyšuje s počtem uživatelů;

³³ Pomineme-li případy, kdy Netflix nabízí uživatelům interaktivní zážitek spočívající v tom, že si v rámci sledování filmu mohou sami vybrat, kam příběh bude směřovat a mohou si zvolit vlastní konec. Aktivně se podílejí na obsahu a délce filmu. Příkladem může být romantická komedie Vyber lásku (Choose Love) z roku 2023.

³⁴ JOHNSON, Catherine. *Online TV*. London: Routledge, Taylor & Francis Group, 2019, s. 40-42.

³⁵ Evropská komise se tomuto věnuje ve Sdělení komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – On-line platformy a jednotný digitální trh, Příležitost a výzvy pro Evropu {SWD(2016) 172 final} [online]. Brusel: Evropská komise, 2016. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52016DC0288>.

³⁶ Evropská komise uvádí, že EU v roce 2016 představovala pouze 4 % celkové tržní kapitalizace největších online platform. Největší podíl na trhu mají platformy z USA a Asie.

³⁷ Jednotný digitální trh je politika Evropské unie, která má zajistit, aby v moderním digitálním věku mohli občané členských zemí využívat všech čtyř svobod, tedy volného pohybu zboží, služeb kapitálu a osob. Je cíleno na evropské hospodářství, průmysl i společnost, aby mohli naplno využívat svých svobod prostřednictvím internetu a online přístupu bez ohledu na hranice jednotlivých států. Jednotný digitální trh zasahuje do několika oblastí, např. *e-commerce*, *e-business*, *e-health*, *e-governance*.

³⁸ Evropská komise se v dokumentu z roku 2016 věnovala AV mediálním službám a nutnosti ochrany nezletilých před škodlivým obsahem a ochranou všech osob před podněcováním k nenávisti.

- často spoléhají na informační a komunikační technologie k okamžitému a pohodlnému kontaktu se zákazníky;
- hrají klíčovou úlohu při tvorbě digitální hodnoty, zvláště pak tím, že na sebe vážou významnou hodnotu (a to také prostřednictvím shromažďování údajů), usnadňují vznik nových podnikatelských aktivit a vytvářejí nové strategické závislosti.

1.4 Definice audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání a služeb platformem pro sdílení videonahrávek

Pro účely této práce AV mediální služby na vyžádání (AVMSnV) i služby platformem pro sdílení videonahrávek (SPpSV) považuji za součást AV streamovacích platformem, které jsou jim nadřazeny. Odpovídá to předkládanému pojmovému vymezení, kdy jednotlivé streamovací platformy nabízejí primárně AVMSnV v rozsahu zmíněného pojmu online televize, ale také sdílení obsahu vytvořeného samotnými uživateli.

1.4.1 Definice audiovizuální mediální služby na vyžádání

AVMSnV definuje § 2 odst. 1 písm. a) zákona o AVMSnV jako službu informační společnosti, za kterou má redakční odpovědnost poskytovatel služby, a jejímž hlavním účelem nebo hlavním účelem její oddělitelné části je poskytování pořadů veřejnosti za účelem informování, zábavy nebo vzdělávání. Služba umožňuje sledování pořadů v okamžiku zvoleném uživatelem a na jeho individuální žádost na základě katalogu pořadů sestaveného poskytovatelem.

Shrnutím zákonné definice lze dojít k závěru, že zákon AVMSnV upravuje poskytování nelineárního vysílání, kde si uživatel služby sám volí, jaký pořad a kdy bude sledovat, po výběru z dostupného katalogu poskytovatele služby. Zákon nicméně nerozlišuje jednotlivé druhy VOD služeb, jak uvádí Ivan David: „*plně nezachycuje celou košatost příslovečného „zeleného stromu praxe“*“.³⁹ David k základním druhům VOD řadí:⁴⁰

- **Subscription video-on-demand (SVOD)** – uživatel platí pravidelný poplatek, po jehož zaplacení má přístup k AV obsahu na platformě. Např. Netflix nabízí několik typů předplatného, jednotlivé Netflix balíčky se liší maximálním rozlišením, kvalitou zvuku a počtem zařízení, na kterých lze pořady ve stejnou dobu sledovat. Uživatel má

³⁹ DAVID, Ivan. *Filmové právo: Autorskoprávní perspektiva*. 2. vydání. Praha: Nová beseda, 2020, s. 147.

⁴⁰ Tamtéž.

přístup k veškerému obsahu lokalizovaného pro dané území.⁴¹ Celosvětově bylo na platformě ke konci roku 2023 přes 260 milionu platících účtů.⁴² Netflix neuvádí jednotlivé počty uživatelů podle jednotlivých zemí. Počty uživatelů v ČR není možné přesně určit, avšak podle průzkumu Deloitte si v roce 2023 některou ze streamovacích platform nově předplatilo anebo obnovilo 29 % Čechů ve věku 18 až 65 let,⁴³ z toho největší podíl má Netflix.

- **Transactional video-on-demand (TVOD)** – uživatel si kupuje oprávnění ke shlédnutí konkrétního pořadu formou streamingu. Příkladem takové platformy je Amazon Video, YouTube Movies & Shows, Google Play.
- **Free video-on-demand (FVOD) nebo taky advertising video-on-demand (AVOD)** – uživatel může sledovat pořady zdarma, avšak se zvýšeným počtem reklam. Nejznámějším příkladem je YouTube. Platforma Hulu nabízí jakýsi hybrid mezi SVOD a AVOD, je možné si zřídit účet, který umožňuje přístup k obsahu bez přerušování reklamami. Za levnější předplatné je možné si pořídit přístup do databáze, uživatel je však nucen zvyknout si na vyskakující reklamní sdělení.
- **Electronic sell through (EST)** – za jednorázový poplatek si uživatel trvale stáhne soubor s pořadem do svého koncového zařízení. Tato služba je často v alternativě s TVOD. EST je oproti TVOD většinou dražší. Příkladem platformy poskytující tuto službu je iTunes nebo Google Play.

⁴¹ Netflix nenabízí ve všech zemích stejný obsah, je lokalizovaný vždy pro jednotlivé oblasti. Statistiky nevychází z oficiálních zdrojů Netflixu a nejsou jednotné. Shodně se však uvádí, že Česká republika je jednou ze zemí, ve kterých je přístupný největší počet filmů a seriálů – kolem 8 tisíců. V roce 2021 Filmtoro uvedl, že Česká republika se umístila na prvním místě s 6775 tituly, na druhém místě bylo Maďarsko s 6482 tituly (viz VYSKOČIL, Tomáš. *Na českém Netflixu je nejvíce titulů na světě. Jak je to možné?* [online]. Filmtoro.cz, 26. 7. 2021 [cit. 6. 3. 2024]. Dostupné z: <https://filmtoro.cz/blog/netflix-nejvic-filmu-serialu-na-svete>). Podle britského Independentu mělo v roce 2023 nejvyšší počet jednotlivých titulů Slovensko s počtem 8427 (viz BINNS, Rob. *Netflix statistics 2024: Subscriber amount, time watched, and platform growth* [online]. Independent.co.uk, 3. 8. 2023 [cit. 6. 3. 2024]. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/advisor/vpn/netflix-statistics>). Oba články se odkazují na vyhledávač Unofficial Netflix Online Global Search (uNoGS), který ke dni 6. 3. 2024 uvádí, že Česká republika je na prvním místě s 8454 tituly, z toho se jedná o 5803 filmů a 2651 seriálů (<https://unogs.com/countrydetail>). Nutno ještě zmínit, že se nejedná pouze o tituly v českém jazyce nebo s českými titulky, ale i o originální znění s cizojazyčnými titulky. Český divák má tak jeden z největších možných výběrů na celém světě. Výběr titulů je dostupný podle připojení IP adresy uživatele, je tedy možné se prostřednictvím vzdáleného přístupu připojit na jinou IP adresu a odemknout obsah lokalizovaný pro jinou zemi nebo region. Pomineme-li toto nemorální a někdy i nelegální jednání, také jazykové bariéry, či programy na rozpoznání vzdáleného přístupu a následného odepření vstupu na stránky, otevírá se prostor pro sledování více než 17 300 titulů z celosvětové produkce.

⁴² CHLEBEK, Tomáš. *Netflix získal rekordní počet nových předplatitelů. Pomáhá zamezení sdílení hesel, reklamy i hry* [online]. CzechCrunch, 24. 1. 2024 [cit. 6. 3. 2024]. Dostupné z: <https://cc.cz/netflix-ziskal-rekordni-pocet-novych-predplatitelu-pomaha-zamezeni-sdileni-hesel-reklamy-i-hry/>.

⁴³ ROŽÁNEK, Filip. *Češi si nejčastěji předplácí Netflix, Voyo a Disney+* [online]. Lupa.cz, 22. 2. 2024 [cit. 6. 3. 2024]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/cesi-si-nejcasteji-predplaci-netflix-voyo-a-disney/>.

- **Tzv. *catch up*** – představuje zvláštní VOD službu, kterou poskytují provozovatelé lineárního televizního vysílání, a v rámci této služby je uživateli umožněno, aby se v určitém časově vymezeném úseku podíval nebo znovu zhlédl pořady, které televize lineárně vysílala v určitý čas a den. V českém prostředí je možné zde zařadit třeba i Vysílání nebo iPrima vysílání.

Nutno podotknout, že zákon AVMSnV dopadá pouze poskytovatele AVMSnV usazených v ČR. Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (RRTV) podle důvodové zprávy z roku 2022 v tom roce⁴⁴ evidovala 133 služeb na vyžádání⁴⁵ ⁴⁶ a k březnu 2024 na svých stránkách uvádí 141 služeb na vyžádání⁴⁷.

1.4.2 Definice služby platformem pro sdílení videonahrávek

Definice SPpSV kopíruje strukturu zákona AVMSnV a v § 2 odst. 1 písm. a) zákona o SPpSV uvádí, že se jedná o službu informační společnosti, jejímž hlavním účelem nebo hlavním účelem její oddělitelné části, anebo jejíž zásadní funkcí je poskytování pořadů nebo videonahrávek vytvořených uživateli, za které poskytovatel platformy nese redakční odpovědnost, pouze určuje jejich uspořádání, které může být zajišťováno i automatickými prostředky nebo algoritmy. Zejména prostřednictvím zobrazování, označování nebo určování pořadí, široké veřejnosti za účelem informování, zábavy nebo vzdělávání prostřednictvím sítí elektronických komunikací.

Důvodová zpráva k návrhu zákona o SPpSV rozlišuje SPpSV od televizního vysílání a od AVMSnV tak, že *„poskytovatel nese redakční odpovědnost za obsah na těchto platformách, i když se služby platformem pro sdílení videonahrávek ucházejí o stejné publikum a příjmy jako televizní vysílání a audiovizuální mediální služby na vyžádání mají i značný dopad,*

⁴⁴ Pro rok 2023 není výroční zpráva ke dni odevzdání diplomové práce dostupná. Viz RRTV. *Zpráva o činnosti Rady pro rozhlasové a televizní vysílání o stavu v oblasti rozhlasového a televizního vysílání a v oblasti poskytování audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání za rok 2022* [online]. Praha: Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, 2023. Dostupné z: <https://rttv.gov.cz/cz/files/zpravy/VZ2022.pdf>.

⁴⁵ Radí se mezi ně například KVIFF.TV, a. s., AMC MIKRO CZ+SK, Minimax CZ, iVysílání, Internet Mall, Jeden svět online, Aktuálně.TV, Kuki Kino, DVTV, Polar, ale také regionální služby jako je IFK regionální televize Třinec, Televize Blansko, BTV – Boskovická televize nebo poprvé v roce 2022 evidovaná služba Univerzity Palackého v Olomouci Watch & Know.

⁴⁶ Celoevropsky (nejen členské státy EU, ale i Velká Británie nebo Švýcarsko) bylo k roku 2022 evidováno na 3 315 streamovacích platform (viz European Audiovisual Observatory. *Yearbook 2023/2024 Key trends* [online]. Štrasburk: European Audiovisual Observatory (Council of Europe), 2024. Dostupné z: <https://rm.coe.int/yearbook-key-trends-2023-2024-en/1680aef0c0>).

⁴⁷ RRTV. *Seznam provozovatelů vysílání a licenčních podmínek (licence), provozovatelů převzatého vysílání (registrace), poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání, poskytovatelů služby platformy pro sdílení videonahrávek a samoregulačních orgánů (evidence)* [online]. rttv.gov.cz [cit. 20. 3. 2024]. Dostupné z: <https://rttv.gov.cz/cz/static/prehledy/povinne-zverejnovane-seznamy.htm>.

*neboť svým uživatelům umožňují podílet se na utváření a ovlivňování nárazů jiných uživatelů a koncových příjemců služby*⁴⁸.

Typickým představitelem SPpSV je YouTube, Instagram či Facebook. Avšak je potřeba dodat, že zákon SPpSV, stejně jako zákon AVMSnV,⁴⁹ dopadá pouze poskytovatele SPpSV k usazených v ČR⁵⁰, na výše zmíněné giganty⁵¹ a dominující platformy se úprava a působnost RRTV jako orgánu dozoru, nevztahuje. Podle výroční zprávy RRTV pro rok 2022⁵² byla evidována pouze jedna SPpSV, k březnu 2024 uvádí RRTV již 6 platform. Z toho 4 mají pornografický obsah, zbývající platformy jsou Ulozto.live a Rajce.net.

⁴⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 242/2022 Sb., zvláštní část, str. 53.

⁴⁹ § 3 odst. 1 zákona AVMSnV.

⁵⁰ § 3 odst. 1 zákona SPpSV.

⁵¹ Popsané velké mezinárodní společnosti jsou buď usídleny v některém státu EU a regulace na ně bude dopadat prostřednictvím státu, který měl, stejně jako ČR provedla zákonem SPpSV, povinnost začlenit do svého právního řádu Směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1808 ze dne 14. listopadu 2018, kterou se mění směrnice 2010/13/EU o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách) s ohledem na měnící se situaci na trhu. Pokud v členském státě usídlení nejsou, stačí, když je jejich mateřská nebo dceřiná obchodní korporace usazena v některém členském státě, případně je součástí skupiny, jejíž jiná obchodní korporace je v členském státě usazena (viz čl. 2 směrnice o audiovizuálních mediálních službách).

⁵² Rada pro televizní a rozhlasové vysílání. *Zpráva o činnosti...*, str. 12.

2 Vývoj a současný stav právní úpravy audiovizuálních streamovacích platforem na mezinárodní úrovni

V předkládané kapitole si dávám za cíl definovat a popsat vývoj právní úpravy nyní již společně a komplexně vymezeného pojmu AV streamovací platformy. Jako první se zaměřím na prameny mezinárodní (jimiž je Česká republika vázaná) a evropské, popis jejich geneze, implementace do právních úprav jednotlivých členských států a na jejich současnou podobu.

2.1 Mezinárodní právo

Digitální AV streamovací platformy jsou fenoménem posledního desetiletí, což je zapříčiněno mimo jiné i technickovědeckým rozvojem samotných platforem a jejich rozšířením. Nelze však opomenout ani mezinárodní smlouvy, které vznikaly v letech, kdy nebyl znám ani pojem televize.

Autorským právům k dílům uměleckým a literárním se zejména věnuje **Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl**⁵³ z roku 1886. Ochrana morálních a materiálních zájmů vyplývajících z vědecké, literární nebo umělecké tvorby se věnuje **Mezinárodní pakt o ochraně hospodářských, sociálních a kulturních práv**⁵⁴ z roku 1966. V roce 1961 na diplomatické konferenci v Římě uzavřená **Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových organizací**⁵⁵, s Československou účastí od roku 1964, upravuje minimální úroveň majetkových práv výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových vysílatelů. Na to navázala v roce 1971 **Úmluva o ochraně výrobců zvukových záznamů proti nedovolenému rozmnožování jejich zvukových záznamů**⁵⁶ – tzv. protipirátská úmluva.

⁵³ Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 133/1980 Sb., o Bernské úmluvě o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, doplněná v Paříži dne 4. května 1896, revidovaná v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněná v Bernu dne 20. března 1914 a revidovaná v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971. Bernská úmluva v revidovaném znění v čl. 2 odst. 1. mimo jiné uvádí, že se pod pojem literární a umělecká díla řadí i díla filmová, jimž jsou postavena na roveň díla vyjádřená způsobem obdobným filmu. Právě v tomto ohledu lze pokládat Bernskou úmluvu jako pramen i pro audiovizuální streamovací platformy, jejichž obsahem jsou takové literárně-umělecká díla.

⁵⁴ Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 120/1976 Sb., o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech.

⁵⁵ Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 192/1964 Sb., o Mezinárodní úmluvě o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových organizací.

⁵⁶ Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 32/1985 Sb., o Úmluvě o ochraně výrobců zvukových záznamů proti nedovolenému rozmnožování jejich zvukových záznamů.

Nejdůležitější normou vztahující se k ochraně autorských práv v mezinárodním měřítku je **Dohoda o obchodních aspektech práv duševního vlastnictví** – tzv. dohoda TRIPS⁵⁷. Tzv. internetové smlouvy (**Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském** (WCT)⁵⁸ a **Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a zvukových záznamech** (WPPT)⁵⁹) reagují na vliv rozvoje a sblížení informačních a komunikačních technologií na tvorbu a užívání literárních a uměleckých děl a na tvorbu a užívání výkonů výkonných umělců a zvukových záznamů.

AV dílům, televiznímu vysílání, principem volného šíření informací a šíření televizních programů přes hranice státu se plně věnuje **Evropská úmluva o přeshraniční televizi** a následný Protokol pozměňující Evropskou úmluvu o přeshraniční televizi⁶⁰.

Je možné zmínit například ještě **Budapešťskou úmluvu o počítačové kriminalitě**⁶¹ a její Dodatkový protokol⁶². Dokumenty se věnují kriminalitě na internetu a šíření rasistického a xenofobního materiálu prostřednictvím počítačových systémů.

2.2 Evropské právo

Pro ČR, jakožto členský stát EU, jsou závazné právní předpisy vzniklé v rámci této nadnárodní struktury. V oblasti AV streamovacích platform se bude se jednat zejména o sekundární právo EU⁶³, tj. směrnice, nařízení, rozhodnutí, doporučení a stanoviska.

Kromě níže zmíněných a rozepsaných právních předpisů lze zmínit také evropskou úpravu vztahující se k autorskému právu a právech souvisejících s právem autorským, a to například **směrnici o autorském právu na jednotném digitálním trhu**⁶⁴. Zejména jeho Čl. 13 ohledně přístupu k AV dílům na AVMSnV a jejich dostupnosti, aby došlo k usnadnění získání licencí na jejich práva. Nebo také **směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU)**

⁵⁷ Dohoda TRIPS je přílohou k Dohodě o zřízení Světové obchodní organizace u nás zveřejněné jako Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 191/1995 Sb., o sjednání Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO).

⁵⁸ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 33/2002 Sb. m. s., o přístupu České republiky ke Smlouvě Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském.

⁵⁹ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 48/2002 Sb. m. s., o přístupu České republiky ke Smlouvě Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech.

⁶⁰ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 57/2004 Sb. m. s., o Evropské úmluvě o přeshraniční televizi ve znění Protokolu pozměňujícího Evropskou úmluvu o přeshraniční televizi. Na úmluvu následně navazuje evropská směrnice Televize bez hranic – viz níže.

⁶¹ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 104/2013 Sb. m. s., o sjednání Úmluvy o počítačové kriminalitě.

⁶² Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 9/2015 Sb. m. s., o sjednání Dodatkového protokolu k Úmluvě o počítačové kriminalitě o kriminalizaci činů rasistické a xenofobní povahy spáchaných prostřednictvím počítačových systémů.

⁶³ STEHLÍK, Václav a kol. *Právo Evropské unie: Ústavní základy a vnitřní trh*. Praha: Leges, 2017, s. 85-87. O přímém i nepřímém účinku práva Evropské unie viz tamtéž, s. 98-112.

⁶⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790, o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES. (Text s významem pro EHP).

2019/789⁶⁵, která se věnuje doplňkovým online službám. Ty spočívají v tom, že televizní nebo rozhlasové organizace poskytují veřejnosti televizní nebo rozhlasové programy současně s vysíláním těchto programů nebo po vymezené období po jejich odvysílání online prostřednictvím internetu. Příkladem může být české iVysílání. Obsahy obou směrnic byly transponovány do autorského zákona zákonem č. 429/2022 Sb.⁶⁶

2.2.1 Směrnice Televize bez hranic

K předmětu diplomové práce se historicky vztahuje směrnice EP a Rady 89/552/EHS ze dne 3. října 1989, o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání (směrnice Televize bez hranic)⁶⁷. Směrnice Televize bez hranic byla dvakrát novelizována, a to v letech 1997⁶⁸ a 2007⁶⁹. Následně byly všechny tyto směrnice nahrazeny směrnicí o audiovizuálních mediálních službách (směrnice AVMS), o které je věnován prostor níže.

Již směrnice Televize bez hranic ve znění z roku 1989 se ve 27 člancích soustředila na zpřístupnění a zrušení omezení volného pohybu služeb mezi členskými státy a vyzdvihovala potřebu podpory evropské televizní tvorby⁷⁰. A to nejen pro vytváření podmínek pro hospodářskou soutěž, ale také pro naplnění obecné zásady svobody projevu. Směrnice se soustředila i na ochranu zájmů filmařů, kdy stanovovala, že členské státy musí zajistit, aby nebyly vysílány filmová díla před uplynutím lhůty dvou let od zahájení promítání takového díla v kinech v jednom z členských států, pokud držitelé práv nerozhodli jinak⁷¹. Věnovala se také

⁶⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/789 ze dne 17. dubna 2019, kterou se stanovují pravidla pro výkon autorského práva a práv s ním souvisejících, jež se použijí na některá online vysílání vysílacích organizací a převzatá vysílání televizních a rozhlasových programů, a kterou se mění směrnice Rady 93/83/EHS

⁶⁶ Zákon č. 429/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

⁶⁷ Český zákonodárce implementoval směrnici Televize bez hranic zákonem č. 231/2001 Sb., o rozhlasovém a televizním vysílání a o změně dalších zákonů ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/36/ES ze dne 30. června 1997, kterou se mění směrnice Rady 89/552/EHS o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání.

⁶⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/65/ES ze dne 11. prosince 2007, kterou se mění směrnice Rady 89/552/EHS o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání.

⁷⁰ Subjekty televizního vysílání musely vyhradit majoritní podíl vysílání pro evropskou tvorbu a nejméně 10 % svého programového rozpočtu pro evropská díla vytvořená výrobci nezávislými na subjektech televizního vysílání, zároveň musely vyhradit přiměřený podíl pro nejnovější díla – vysílat díla v době do pěti let od jejich výroby (Čl. 5 směrnice Televize bez hranic ve znění z roku 1989). Kvóty bylo potřeba nastavit i z důvodu, že od konce druhé světové války byl evropský trh zahlcen filmy ze zámoří, populární byly hlavně americké filmy, což škodilo ekonomikám jednotlivých evropských zemí (viz KLIMT, Mabel. *Audiovisual Communication Services Directive and content broadcast quotas* [online]. Abogacia Española.es, 18. 9. 2020 [cit. 13. 3. 2024]. Dostupné z: https://www.abogacia.es/en/actualidad/opinion-y-analisis/directiva-de-servicios-de-comunicacion-audiovisual-y-cuotas-de-emision-de-contenidos/#_ftn1).

⁷¹ Čl. 7 směrnice Televize bez hranic ve znění z roku 1989.

oblasti reklamy⁷² a jejího limitování nebo ochraně tělesného, duševního a morálního vývoje dětí a mladistvých⁷³ či otázky práva na uveřejnění odpovědi⁷⁴.

První novelizace z roku 1997 reagovala na nástup nových technologií a zdůraznila význam právní úpravy AV služeb nezávisle na způsobu přenosu. Byl to také popud zlepšit konkurenceschopnost evropského AV průmyslu.⁷⁵

Druhá novelizace z roku 2007 uváděla, že politika v AV odvětví musí v současné době i v budoucnu chránit některé veřejné zájmy, například kulturní rozmanitost, právo na informace, pluralitu médií, ochranu nezletilých osob a ochranu spotřebitele a zvyšovat informovanost a mediální gramotnost veřejnosti. Hlavně však představila pojmy AV mediální služby (tradiční televize) a AVMSnV, resp. je uvedla jako lineární a nelineární AV mediální služby⁷⁶. Směrnice charakterizovala AVMSnV tak, že *„jsou „podobné televiznímu vysílání“, tj. že se snaží získat stejné diváky jako televizní vysílání a že by uživatel na základě jejich povahy a prostředků přístupu ke službě důvodně očekával režim ochrany v rámci působnosti této směrnice“*⁷⁷. Novelizovaná směrnice uváděla, že jednou z AVMSnV je video-on-demand (video na vyžádání), televizní vysílání pak zahrnovalo analogové a digitální televizní vysílání, vysílání přes internet (*live streaming, webcasting*) a časové video (*near video-on-demand*).

Tehdejší dělení již odpovídalo teoretickým pojmům vymezených v první kapitole a zařazení do kategorie AV streamovacích platform – prozatím bez výslovného zmínění služeb platform pro sdílení videonahrávek. Přijetí rozdílného pojetí lineárních a nelineárních služeb reagovalo na rozvíjející se nástup internetu a nových platform, které umožňovaly sledování nikoliv klasickým způsobem konzumace AV obsahu televizním vysíláním, ale zvolením si

⁷² Reklama musí být rozeznatelná, oddělena od jednotlivých pořadů, nesmí používat podprahové sdělení a být klamavá. Směrnice dále upravovala maximální počet reklam a stanovila dobu, která nesměla být přerušena reklamním blokem. Reklama nesměla poškozovat lidskou důstojnost, být diskriminační či propagovat cigaretové výrobky nebo léky na předpis (Čl. 10-21 směrnice Televize bez hranic ve znění z roku 1989).

⁷³ Pořady by neměly obsahovat bezdůvodné násilí a pornografické scény (Čl. 22 směrnice Televize bez hranic ve znění z roku 1989).

⁷⁴ Čl. 23 směrnice Televize bez hranic ve znění z roku 1989.

⁷⁵ Například byl přidán Čl. 3a stanovující, že členské státy mají zajistit, aby subjekty televizního vysílání nevysílaly na základě výhradních práv události, jimž členský stát přikládá zásadní společenský význam, způsobem, který zbavuje významnou část veřejnosti zmíněného členského státu možnosti sledovat tyto události v přímém přenosu nebo ze záznamu ve volně dostupném televizním vysílání. Dále došlo k odstranění dvouletého limitu pro vysílání filmových děl od zahájení promítání a stanoveno, že záleží na společné domluvě. Došlo i k vložení nové kapitoly a Čl. 23a, která zřídila Kontaktní výbor skládající se ze zástupců příslušných orgánů členských států. Úkolem Kontaktního výboru bylo usnadňovat účinné provádění směrnice, být místem pro výměnu názorů nebo prozkoumávat vývoj odvětví.

⁷⁶ Směrnice ve znění č. 2007/65/ES v čl. 1 písm. e) a g) definovala televizní vysílání jako audiovizuální mediální službu poskytovanou poskytovatelem mediálních služeb pro simultánní sledování pořadů na základě programové skladby a audiovizuální mediální službou na vyžádání jako audiovizuální mediální službu poskytovanou poskytovatelem mediálních služeb za účelem sledování pořadů v okamžiku zvoleném uživatelem a na jeho individuální žádost na základě katalogu pořadů sestaveného poskytovatelem mediálních služeb.

⁷⁷ Odůvodnění odst. 17 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/65/ES.

obsahu a času jeho shlédnutí uživatelem (spotřebitelem). Nicméně stále zastávám názor naznačený v první kapitole, že vysílání prostřednictvím AV streamovacích platform není vysíláním v protikladu klasického sledování televize, ale jeho technickým pokrokem a další fází. Směrnice sama pod pojmem AV mediální služby v čl. 1 písm. a) zahrnuje jak televizní vysílání, tak AVMSnV.

V odůvodnění pokládala směrnice ochranu spotřebitele před obchodními sděleními zobrazenými na AVMSnV jako nedůvodnou a z technického hlediska nesmyslnou. Nicméně v nově vložené kapitole IIA a ustanovení vztahující se na všechny AV mediální služby (tedy podle definice směrnice i na AVMSnV) docházelo k omezení AV obchodních sdělení poskytovaných poskytovateli mediálních služeb. A to tak, že obchodní sdělení měla být rozpoznatelná, nesměla používat podprahové techniky, narušovat lidskou důstojnost, obsahovat nebo podporovat diskriminaci, podporovat chování ohrožující zdraví nebo bezpečnost, podporovat chování hrubě ohrožující ochranu životního prostředí. Obchodní sdělení se nesměla týkat cigaret a jiných tabákových výrobků či lékařských přípravků na předpis. Reklamy na alkoholické nápoje nesměly cílit výslovně na nezletilé osoby a podporovat nestřídmou konzumaci. AV obchodní sdělení dále nesměla tělesně nebo mravně ohrožovat nezletilé osoby. O sponzorství jednotlivých AV mediálních služeb nebo pořadů muselo být jasně informováno a nesměly přímo nabádat k nákupu zboží nebo služeb.

Kapitola IIB se pak vztahovala výhradně AVMSnV. Čl. 3h stanovoval, že členské státy jsou povinny zajistit, aby AVMSnV, které by mohly vážně narušit tělesný, duševní nebo morální vývoj nezletilých osob, byly dostupné pouze tak, aby nezletilé osoby neměly běžně možnost tyto služby vidět nebo slyšet.⁷⁸

V Čl. 3i byl uveden požadavek, že v případech, kdy je to možné, podporovat tvorbu evropských děl vhodnými prostředky a umožnit k nim přístup. Tato podpora se měla týkat mimo jiné finančního příspěvku služeb na tvorbu evropských děl a nabývání práv k těmto dílům.

⁷⁸ V praxi to znamenalo a znamená, že se před vstupem na určité typy platform (zejména s pornografickým obsahem) objeví vyskakovací okno, ve kterém musí uživatel potvrdit, že mu již bylo 18 let. Jedná se v současné době například o platformu Pornhub, Stripchat nebo XVideos. Podle Evropské komise měsíční návštěvnost těchto stránek přesahuje 45 milionů uživatelů v rámci EU. Tím se řadí se mezi velmi velké online platformy podle nařízení o digitálních službách (viz 2.2.4), které mají zvýšenou odpovědnost zajistit, aby na jejich platformu neměly přístup nezletilé osoby. Některé platformy již zabezpečenější ověření uživatelů zavádějí. Pro přístup k obsahu musí být uživatelé registrovaní a při registraci se vyfotit spolu se svým identifikačním dokladem. Další možnost jako ochránit nezletilé je rodičovský dozor či rodičovský zámek nastavený na elektronických přístrojích, které nezletilci užívají. Nicméně toho nemohou platformy dosáhnout bez součinnosti rodičů či jiných zástupců nezletilých. (Viz Evropská komise. *Komise zveřejnila druhý seznam velmi velkých online platform, od kterých bude požadovat uplatňování pravidel nařízení o digitálních službách* [online]. Brusel: tisková zpráva, 2023. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/IP_23_6763 a European Audiovisual Observatory. *Yearbook 2023/2024 Key trends* [online]. Štrasburk: European Audiovisual Observatory (Council of Europe), 2024. Dostupné z: <https://rm.coe.int/yearbook-key-trends-2023-2024-en/1680aef0c0>.)

Nebo určením podílu zastoupení či zdůraznění evropských děl v katalogích pořadů v rámci AVMSnV. O provádění podpory evropských děl a přístup k nim na AV mediálních službách měly členské státy nejpozději dne 19. prosince 2011, a poté každé čtyři roky podávat Evropské komisi zprávu o jejím provádění.

Směrnice 2007/65/ES nicméně neměla dlouhého trvání. Lhůtu danou členskými státy pro transpozici stanovila směrnice na 19. 12. 2009, jí samé však skončila platnost ke dni 4. 5. 2010. Směrnici Televize bez hranic ve změně dvou pozměňovacích novel nahradila v roce 2010 směrnice o audiovizuálních mediálních službách⁷⁹.

2.2.2 Směrnice o audiovizuálních mediálních službách

Kodifikované znění směrnice AVMS z roku 2010 mělo sjednotit předchozí tři směrnice. Obsahově se však podstatně nelišilo, přestože došlo k rozšíření počtu článků z 27 na 36. Směrnice přejímala definice ze směrnice Televize bez hranic ve znění směrnice 2007/65/ES a AVMSnV řadila spolu s televizním vysíláním mezi AV mediální služby. Obě směrnice dále obsahovaly obecná ustanovení o pravomoci členských států podle místa usazení poskytovatelů AV mediálních služeb. Stejně tak směrnice AVMS obsahuje ustanovení o výhradních právech a krátkých zpravodajských příspěvcích v televizním vysílání a podporu distribuce a výroby televizních pořadů. Neopomíná ani úpravu televizní reklamy a teleshoppingu, ochranu nezletilých osob v televizním vysílání a právo na odpověď v televizním vysílání. Taktéž upravuje Kontaktní výbor a spolupráci mezi regulačními orgány členských států.

Směrnice AVMS však stále opomíjela celospolečenský dosah a významnost audiovizuálních streamovacích platforem pro diváka.⁸⁰ K výraznému, přestože neúplnému, posunu došlo revizí směrnice AVMS směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1808⁸¹.

2.2.3 Revidovaná směrnice o audiovizuálních mediálních službách

Podle odůvodnění revidované směrnice AVMS, a přestože od kodifikace směrnice AVMS uběhlo jen pár let, bylo potřeba reagovat na pokračující se sblížování televizních

⁷⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/13/EU, o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách). Dále také jako směrnice AVMS.

⁸⁰ Více viz kapitola 4.1.

⁸¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1808 ze dne 14. listopadu 2018, kterou se mění směrnice 2010/13/EU o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách) s ohledem na měnící se situaci na trhu.

a internetových služeb a na nárůst nových typů obsahů (videoklipy, obsah vytvářen samotnými uživateli). „Sbližování médií vyžadoval aktualizovaný právní rámec, který zohlední vývoj na trhu a zajistí rovnováhu mezi přístupem k on-line službám poskytujícím obsah, ochranou spotřebitele a konkurenceschopností.“⁸²

Podstatnou změnou revidované směrnice AVMS bylo **přidání úpravy služeb platform pro sdílení videonahrávek**. SPpSV definuje v čl. 1 odst. 1 písm. aa) jako službu poskytování pořadů či videonahrávek vytvořených uživateli za kterou nese poskytovatel služby redakční odpovědnost. Podle umístění – pod samostatné písmeno, nikoliv k definici pojmu AV mediální služby (televizní vysílání, AVMSnV, AV obchodní sdělení) se jeví, že zákonodárce striktně rozděluje AV mediální služby a SPpSV. Toto rozdělení podtrhuje ještě nově vložená samostatná kapitola IXA, která se vztahuje pouze na SPpSV. Z toho by mělo vyplývat, že by se krom úvodních definic měly SPpSV podřídit pouze Čl. 28a a 28b, nikoli však zbytku směrnice. Není tomu však úplně tak. Kapitola IXA často odkazuje do předcházejících ustanovení a vztahuje je na SPpSV s případnými modifikacemi.⁸³ SPpSV upravuje řada dalších evropských směrnic. V první řadě je možné je zařadit mezi služby informační společnosti ve smyslu směrnice o elektronickém obchodu⁸⁴. Obchodní sdělení ve SPpSV upravuje směrnice o nekalých obchodních praktikách⁸⁵, která zakazuje nekalé obchodní praktiky vůči spotřebitelům a klamavé a agresivní praktiky ve službách informační společnosti. Obchodní sdělení týkající se například tabákových a souvisejících výrobků na SPpSV zajišťují zákazy uvedené ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2003/33/ES⁸⁶.

Krom výše uvedeného revidovaná směrnice AVMS zavádí povinnost regulačních orgánů jednotlivých členských zemí, v našem případě RRTV, **vést a pravidelně aktualizovat seznam poskytovatelů mediálních služeb**.⁸⁷

⁸² Bod 1 odůvodnění revidované směrnice AVMS.

⁸³ Např. v čl. 28b odst. 2 revidované směrnice AVMS se odkazuje na povinnosti v čl. 9 odst. 1, které musí poskytovatelé platform splnit, pokud jde o AV obchodní sdělení, se kterými tito poskytovatelé SPpSV obchodují, které prodávají a které sjednávají.

⁸⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu). Službou informační společnosti se rozumí jakákoli služba poskytovaná zpravidla za úplat, na dálku, elektronicky a na individuální žádost příjemce služeb. Mezi služby informační společnosti se řadí i AVMSnV, nikoliv pak samotné televizní vysílání.

⁸⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (směrnice o nekalých obchodních praktikách).

⁸⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/33/ES ze dne 26. května 2003 o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se reklamy na tabákové výrobky a sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky (Text s významem pro EHP).

⁸⁷ Čl. 2 odst. 5a revidované směrnice AVMS.

Změnou prošel i Čl. 6 směrnice AVMS, který nyní kromě zákazu obsahu, který podněcuje k násilí či nenávisti z diskriminačních důvodů, upravuje i **zákaz veřejného podněcování ke spáchání teroristického trestného činu**. Nově je vložen i Čl. 6a věnující zvýšenou pozornost ochraně nezletilých osob před obsahem, který by mohl narušit tělesný, duševní nebo mravní vývoj těchto osob, a aby byl dostupný pouze tak, aby je nezletilé osoby neměly běžně možnost vidět nebo slyšet.

Rozšíření se dočkal i Čl. 7. Ten stanovuje, aby členské státy neprodleně zajistily, aby SPpSV spadající do jejich pravomoci byly pomocí přiměřených opatření trvale a postupně **zpřístupňovány osobám se zdravotním postižením**. Zajištění takto přístupného AV obsahu je nezbytně nutné pro naplnění závazků přijatých podle Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením⁸⁸. Článek je cílen zejména na sluchově či zrakově postižené osoby, kterým má být AV obsah zpřístupněn zejména znakovým jazykem, titulováním pro neslyšící a nedoslýchavé osoby, mluvenými titulky a zvukovým popisem. Umístěním článku se dá dovodit, že uvedené požadavky nedopadají na SPpSV.

Pro AVMSnV revidovaná směrnice AVMS nově stanovuje požadavek, že poskytovatelé musí ve svých katalogích **zajistit alespoň 30% podíl evropských děl** a zabezpečit jejich zdůraznění.^{89 90} To je o dvacet procent méně, než je stanoveno pro zastoupení evropské tvorby v televizním vysílání. Subjekty televizního vysílání musí vyhradit pro evropská díla většinový podíl svého vysílacího času s výjimkou času určeného pro zprávy, sportovní události, soutěže, reklamu, textové služby a teleshopping.⁹¹ V Čl. 17 je upřesněno, že subjekty televizního vysílání musí vyhradit nejméně 10 % svého vysílacího času, s výjimkou času určeného pro zprávy, sportovní události, soutěže, reklamu, textové služby a teleshopping nebo alternativně podle výběru členského státu nejméně 10 % svého programového rozpočtu pro evropská díla vytvořená výrobci nezávislymi na subjektech televizního vysílání.

Čl. 13 odst. 2 dále stanoví, že členské státy mohou po poskytovatelích mediálních služeb **požadovat finanční příspěvek** třeba prostřednictvím přímých investic do tvorby evropských děl a/nebo příspěvků do vnitrostátních fondů. Zároveň se nemusí jednat pouze o poskytovatele

⁸⁸ Čl. 21 či také Čl. 30 Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 10/2010 Sb. m. s., o sjednání Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením.

⁸⁹ Čl. 13 odst. 1 revidované směrnice AVMS.

⁹⁰ Podle Výroční zprávy RRTV za rok 2022 měla drtivá většina AVMSnV splněno 30% zastoupení evropské tvorby, v některých případech bylo zastoupení výrazně překročeno, případně se na služby vztahovala výjimka podle § 7 odst. 2 zákona o AVMSnV. Do 14. 9. 2022 byla stanovena hranice obsahu minimálního počtu evropských děl u poskytovatelů AVMSnV spadající do působnosti ČR 10 %, od 15. 9. 2022, kdy nabyla účinnosti novela zákona o AVMSnV, se hranice posunula na výši 30 % požadovanou revidovanou směrnicí AVMS.

⁹¹ Čl. 16 revidované směrnice AVMS.

usazené v daném členském státě, ale postačí, pokud se zaměřují na diváky na jejich území, i když jsou usazeni v jiném členském státě.⁹²

Povinnosti uložené podle Čl. 13 odst. 1 a 2 se nepoužijí na poskytovatele s nízkým obratem nebo s nízkou sledovaností. Členské státy mohou od těchto povinností nebo požadavků rovněž upustit, pokud by vzhledem k povaze nebo tematickému zaměření AV mediálních služeb byly neproveditelné nebo neodůvodněné.⁹³

Evropská komise k Čl. 13 zveřejnila Pokyny,⁹⁴ týkající se výpočtu podílu evropských děl v katalogích poskytovatelů a definici nízké sledovanosti a nízkého obratu v souvislosti s výjimkami uvedenými v Čl. 13 odst. 6 revidované směrnice.

V neposlední řadě došlo k významnému posílení mezinárodní spolupráce a nezávislosti národních regulačních orgánů. Došlo ke **zřízení skupiny evropských regulačních orgánů pro audiovizuální mediální služby (ERGA)**. ERGA se skládá zástupců vnitrostátních regulačních orgánů nebo subjektů v oblasti AV mediálních služeb, které jsou primárně příslušné pro dohled nad AV mediálními službami.⁹⁵

2.2.4 Implementace revidované směrnice o audiovizuálních mediálních službách v členských státech

V následující části se věnuji komparaci implementace směrnice v jednotlivých členských státech se zaměřením na AV streamovací platformy. Přesněji na to, jak členské státy nastavily pravidla stanovené v Čl. 13 odst. 1 a 2, týkající se podílu evropských děl na AVMSnV a případného příspěvku do vnitrostátních fondů a na ustanovení vztahující se na SPpSV.

Návrh na revizi směrnice AVMS podala Evropská komise jako součást své strategie pro jednotný digitální trh již v květnu 2016, k čemuž v předcházejícím roce uspořádala veřejnou diskusi.⁹⁶ V platnost vstoupila dne 18. 12. 2018 a stanovila lhůtu pro transpozici do vnitrostátních předpisů členských států na 19. 9. 2020, ČR byla jednou ze zemí, která

⁹² Jak uvádí bod č. 36 odůvodnění revidované směrnice AVMS, v případě poskytovatelů mediálních služeb usazených v jiném členském státě, kteří se zaměřují na jiné území, by měly být finanční povinnosti účtovány pouze ve vztahu k příjmům získaným prostřednictvím diváků v členském státě, na nějž jsou služby zaměřeny.

⁹³ Čl. 13 odst. 6 revidované směrnice AVMS.

⁹⁴ Sdělení komise č. 2020/C 223/03, Pokyny podle čl. 13 odst. 7 směrnice o audiovizuálních mediálních službách týkající se výpočtu podílu evropských děl v katalogích služeb na vyžádání a definice nízké sledovanosti a nízkého obratu.

⁹⁵ Čl. 30b revidované směrnice AVMS.

⁹⁶ V průběhu jednání o revizi směrnice se nejvíce různily názory na rozšíření oblasti působnosti na SPpSV, ustanovení o příslušnosti a podpory evropských děl u AVMSnV. Osm členských států hlasovalo proti tomuto obecnému přístupu, zejména z důvodu rozšíření oblasti působnosti na AV sociální média, proti stanovení požadavku 30 % podílu evropských děl, jež byly AVMSnV uloženy, a proti možnosti požádat o finanční příspěvek od některých subjektů televizního vysílání. Po několika jednáních došlo k vytvoření konečného návrhu směrnice a Evropský parlament ji potvrdil v prvním čtení. Rada ji přijala dne 6. 11. 2018. (Viz Rada EU. *Audiovizuální mediální služby* [online]. Consilium.europa.eu, 21. 11. 2019 [cit. 14. 3. 2024]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/audiovisual-media/>)

stanovenou lhůtu nedodržela. Požadavky kladené pro právní úpravu AV mediálních služeb a nově také SPpSV naplnila až účinností zákona o službách platform pro sdílení videonahrávek dne 15. 9. 2022, tedy až dva roky po lhůtě stanovené pro implementaci směrnice.⁹⁷ Jako poslední dokončilo implementaci Irsko. K 15. 3. 2023 všechny členské státy úspěšně implementovaly směrnici do svých právních řádů.

Příložená tabulka č. 1. ukazuje, v kterém roce došlo k implementaci v jednotlivých členských zemích,⁹⁸ jaký stanovily nejnižší procentní podíl zastoupení evropské tvorby, zda a jak vysoký stanovily příspěvek do národních fondů či přímých investic v kontextu Čl. 13 odst. 2 revidované směrnice AVMS. Tabulka č. 2 ukazuje, zda mají SPpSV zvláštní právní úpravu nebo jsou zahrnuty do stejného právního předpisu jako AVMSnV.

⁹⁷ Tento zákon nově upravuje SPpSV a zároveň obsahuje novelizace zákonů o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o AVMSnV. „V důvodové zprávě je transpozice označena jako „minimalistická“ neboli „minimální harmonizace“, což znamená, že se omezuje na ty požadavky, které jsou pro promítnutí Revidované směrnice zcela nezbytné, a nezavádí žádná další regulační opatření přesahující tento povinný rámec, a to ani v případě, že je Revidovaná směrnice vymezuje jako volitelné.“ (Viz MITRIČ, Petar, SZCZEPANIK, Petr. *Pomůže Netflix českému filmu? Výzvy a příležitosti implementace článku 13 revidované směrnice o audiovizuálních mediálních službách*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2020, s. 5.)

⁹⁸ Údaje jsem čerpala z údajů *European Audiovisual Observatory*, která poskytuje informace o jednotlivých přijatých právních předpisech, které provádí revidovanou směrnici AVMS v členských státech. Interaktivně je možné dohledat vnitrostátní úpravy v návaznosti na pozmeněné články revidované směrnice, je tam uvedeno znění v původním jazyce, poté v anglickém. *European Audiovisual Observatory. Revised AVMS Tracking Table* [online]. obs.coe.int, 13. 12. 2023 [cit. 19. 3. 2024]. Dostupné z: <https://www.obs.coe.int/en/web/observatoire/avmsd-tracking>.

Členský stát	Datum implementace	Podíl zastoupení evropských děl – Čl. 13/1	Příspěvky do národních fondů nebo přímých investic – čl 13/2
Belgie	2020-2021	30 % – 40 %, liší se podle jednotlivých komunit	Některé komunity příspěvky mají, jiné ne
Bulharско	22.12.2020	30%	NE
Česká republika	15.09.2022	30%	NE
Dánsko	01.07.2021	30%	2 % ze zisků v Dánsku ve formě přímých příspěvků do nových dánských obsahů
Estonsko	09.03.2022	30%	NE
Finsko	01.01.2021	30%	NE
Francie	24.12.2020	60 % evropských, z toho nejméně 40 % francouzských	15–25 % ze zisků ve Francii na podporu evropské nebo francouzské tvorby
Chorvatsko	22.10.2021	30%	2 % ze zisků v Chorvatsku na podporu chorvatské tvorby a 2 % na National Programme for the Promotion of Audiovisual Creativity
Irsko	15.03.2023	30%	Dozorový orgán může příspěvky stanovit
Itálie	25.12.2021	30 %, z toho 50 % italská tvorba z posledních 5 let	17 % zisků v Itálii v roce 2022, 18 % v roce 2023 a 20 % od roku 2024; 50 % z toho investice do italské produkce
Kypr	pro.21	30%	Může být požadováno placení příspěvků podle výdělků získaných na Kypru
Litva	konec roku 2020	30%	NE
Lotyšsko	01.12.2020	30%	NE
Lucembursko	26.02.2021	30%	NE
Maďarsko	rok 2020	30 %, nejméně 10 % maďarských	NE
Malta	07.12.2020	30%	NE
Německo	07.11.2020	30%	1,8% ze zisků v Německu, nad 20 mil EUR 2,5%.
Nizozemsko	01.01.2021	30%	NE
Polsko	01.11.2021	30%	1,5 % zisků z Polska
Portugalsko	19.11.2020	30 %, z toho 50 % tvoří nezávislá tvorba	1 % zisků z Portugalska
Rakousko	01.01.2021	30 %, z toho 50 % v PSM (veřejnoprávních médiích)	NE
Rumunsko	03.07.2022	30%	3 % ze zisku ze stažení z VOD nebo 4 % ze zisků VOD platform na území Rumunska
Řecko	20.02.2021	30%	1,5 % ze zisků v Řecku
Slovensko	01.08.2022	30%	NE
Slovinsko	12.01.2022	30 %, z toho 5 % tvoří slovinská tvorba	NE
Španělsko	30.06.2022	30 %, z toho 50 % španělská tvorba	Až do 5 % ze zisků ve Španělsku, pokud dosahují 10 million eur, z toho 70 % na podporu nezávislé tvorby

Tabulka č. 1 – Datum implementace, povinný podíl zastoupení evropských či tuzemských děl a zakotvení povinnosti odvádět příspěvek

Většina členských zemí ve svých předpisech stanovila, že minimální procentní zastoupení evropské tvorby na AVMSnV musí být 30 %. Francie jako jediná stanovila dvojnásobný procentní podíl a to 60 %. Nejméně 40 % obsahu služby však musí obsahovat francouzská díla v originálním jazyce. Některé státy si stanovily podobnou podmínku, že z povinného podílu evropské tvorby musí být část vyhrazena tvorbě domácí. Španělsko požaduje, aby její tvorba byla zastoupena na službách nejméně z 15 %, stejně tak Itálie. Slovinsko požaduje jen 5 % z 30 % evropské tvorby. Portugalsko jako jediné stanovuje, aby z evropské tvorby byla polovina

věnována nezávislé tvorbě. Belgie stanovuje pravidla pro jednotlivé komunity různě v rozmezí od 30 do 40 %, pro účely práce je uvádím souhrnně. ČR stanovuje pouze základní procentní zastoupení ve výši 30 %.

Dále jsem v právních úpravách sledovala, zda jednotlivé členské státy zavedly povinnost AVMSnV odvádět příspěvky do národních fondů či přímo investovat do evropské tvorby, jak stanovuje Čl. 13 odst. 2 revidované směrnice. Pro připomenutí uvádím, že se podle článku nemusí jednat o poskytovatele mediálních služeb usazených v členském státě, ale stačí, pokud se zaměřují na diváky na jejich území, i když jsou usazeni v jiném členském státě. Čtrnáct států se rozhodlo takové příspěvky nezavádět, jedním z nich je i ČR⁹⁹, Slovensko, Švédsko nebo Finsko. Třináct států této možnosti využilo a příspěvky v určité formě zavedlo. Příspěvky do výše 5 % ze zisků z daného území stanovilo osm zemí¹⁰⁰. Nejvyšší příspěvky stanovuje Francie, která požaduje až 25 % ze zisků na svém území. Následuje Itálie s 20 %.

Dá se dovodit, že menší státy s menší vlastní AV produkcí nezavedly příspěvky od AVMSnV neusazených na jejich území vůbec či pouze v nízké sazbě. Na druhé straně velké státy se silným AV průmyslem jako Francie a Itálie zavedly jednu z nejvyšších sazeb. Menší státy tak mohou činit z obavy, aby nevyhaly ze svého území velké platformy, sice usazené v jiném státě, a nepřišly tím o zdroj pracovních míst a jiného ekonomického a kulturního prospěchu plynoucího z jejich činnosti. Jak uvádí Mitrić a Szczepanik „*určení správného procentního podílu pro finanční povinnosti tedy vyžaduje pečlivé zohlednění specifických rysů místních audiovizuálních průmyslů a trhů (velikost, jazyk, výrobní kapacity, počet domácích a přeshraničních VOD služeb a platforem, historie investic ze strany přeshraničních služeb do lokalizace a lokální produkce, právní rámec a administrativní, politickou situaci)*“¹⁰¹.

⁹⁹ ČR stanovuje pouze povinnost odvádět poplatek z poskytování AVMSnV od poskytovatelů usazených v ČR. Sazba poplatku činí 0,5 % z ceny, která je koncovým uživatelem placena poskytovateli (viz § 27 zákona o audiovizu). Poplatek se odvádí do Státního fondu kinematografie.

¹⁰⁰ Bez započítání Belgie, která nemá jednotnou úpravu a Irsko, který podrobněji příspěvky neuvádí.

¹⁰¹ MITRIĆ, Petar, SZCZEPANIK, Petr. *Pomůže Netflix českému filmu? ...*, s. 15.

Členský stát	Vlastní právní předpis pro AVMS	Vlastní zákon pro Platformy
Belgie	Liší se podle komunit	Liší se podle komunit
Bulharsko	Radio and Television Act	NE
Česká republika	Zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání	Zákon o službách platformem pro sdílení videonahrávek
Dánsko	Order on registration-based programme activities	Order on video sharing platform services
Estonsko	Media Services Act	NE
Finsko	Act of Åland (2011: 95) on radio and television broadcasting, Electronic Communications Services Act (917/2014) a další	NE
Francie	Decree No. 2021-793 of 22 June 2021 on on-demand audiovisual media services	Law No. 86-1067 of 30 September 1986 on the freedom of communication (Loi Léotard)
Chorvatsko	The Electronic Media Act	NE
Irsko	Broadcasting Act 2009	NE
Itálie	Legislative Decree No 208 of 8 November 2021 - Consolidated Text on Audiovisual Media Services	NE
Kypr	The Cyprus Broadcasting Corporation Act, Law on Radio and Television Organisations	NE
Litva	Law on the provision of information to the public of the Republic of Lithuania	NE
Lotyšsko	Electronic Mass Media Law	NE
Lucembursko	Amended Electronic Media Act of 27 July 1991	NE
Maďarsko	Act CLXXXV of 2010 on Media Services and Mass Communication a další	Act CVIII of 2001 on certain issues concerning e-commerce services and services related to the information society
Malta	Broadcasting Act 350	NE
Německo	Act on the Broadcasting Corporation under Federal Law "Deutsche Welle	Telemédia Act, Interstate Treaty on Broadcasting and Telemédia
Nizozemsko	Media Act 2008	NE
Polsko	Broadcasting Act	NE
Portugalsko	Law 27/2007, of 30th July - Television and Audiovisual On-Demand Services Law	NE
Rakousko	Federal Act on Audiovisual Media Services	NE
Rumunsko	Law No 504/2002 of 11 July 2002 (the Audiovisual Act), další	NE
Řecko	Law 4779 of 20 February 2021, Law 3905/2010 - Support and development of the cinematographic art and other provisions	NE
Slovensko	Media Services Act	NE
Slovinsko	Audiovisual Media Services Act	NE
Španělsko	Law 13/2022 of 7 July on General Audiovisual Communication	NE
Švédsko	Radio and Television Act	NE

Tabulka č. 2 – Transpozicí revidované směrnice AVMS do národních řádů

Dále jsem zkoumala, zda členské státy upravují SPpSV ve stejném předpise, jako AVMSnV, popřípadě s AV mediálními službami. Pouze pět států má SPpSV upravené v samostatném právním předpise, kromě ČR se jedná o Dánsko, Francii, Maďarsko a Německo. Ostatní státy upravují obě služby převážně společně, případně je částečně úprava rozdělena do několika právních předpisů, s tím, že implementace revidované směrnice AVMS vztahující se AVMSnV i na SPpSV nejsou komplexně upraveny pouze jediným předpisem.

2.2.5 Nařízení o digitálních službách

Další z pramenů, nyní již nařízení, je nařízení o digitálních službách (*Digital Services Act* „*DSA*“) ¹⁰². Toto nové nařízení vešlo v platnost v roce 2022 a v účinnost v únoru 2024. ¹⁰³ Nařízení DSA si dává za cíl chránit spotřebitele před nezákonným a škodlivým obsahem na internetu a před šířením dezinformací. Snaží se zajistit bezpečné, předvídatelné a důvěryhodné online prostředí a definovat odpovědnost samotných online platform a sociálních sítí. Neopomíjí ani požadavek na větší transparentnost nebo podporu inovace, růstu a konkurenceschopnosti na vnitřním trhu EU. Povinnosti stanovené nařízením se vztahují na online zprostředkovatele, kteří nabízejí své služby na jednotném trhu bez ohledu na to, zda jsou usazeni v některém ze členských států nebo ne. Povinnosti uložené různým online subjektům odpovídají jejich úloze, velikosti a dopadu na online ekosystém. ¹⁰⁴ Nařízení se tak vztahuje obecně na zprostředkovatelské služby, které nabízejí síťovou infrastrukturu a dále pak na více specifikované online subjekty jako jsou hostingové služby ¹⁰⁵, online platformy ¹⁰⁶ a velmi velké online platformy a velmi velké online vyhledávače ¹⁰⁷. Nařízení DSA stanovilo také povinnost, že do nabytí účinnosti musí členské státy ustanovit národní koordinátory digitálních služeb, kteří budou dohlížet na plnění povinností stanovených v nařízení. V ČR bude mít dohled na

¹⁰² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách) (Text s významem pro EHP).

¹⁰³ V účinnost nařízení vešlo dne 17. 2. 2024, ustanovení čl. 24 odst. 2, 3 a 6, čl. 33 odst. 3 až 6, čl. 37 odst. 7, čl. 40 odst. 13, článku 43 a kapitoly IV oddílů 4, 5 a 6 se ale použijí již ode dne 16. 11. 2022. Ustanovení, které nabyly účinnosti již dříve, se vztahují na velmi velké online platformy nebo velmi velké online vyhledávače.

¹⁰⁴ Evropská komise. *Nařízení o digitálních službách: Bezpečné online prostředí odpovědné vůči uživatelům* [online]. Commission.europa.eu, [cit. 18. 3. 2024]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act_cs.

¹⁰⁵ Hostingová služba spočívá v ukládání informací poskytovaných příjemcem služby na jeho žádost (Čl. 3 písm. g) bod iii) nařízení DSA). Mezi hosting patří kategorie služeb, jako jsou *cloud computing*, *webhosting*, placené referenční služby nebo služby umožňující sdílení informací a obsahu online, včetně ukládání a sdílení souborů (bod č. 29 odůvodnění nařízení DSA).

¹⁰⁶ Online platforma je hostingová služba, která na žádost příjemce služby ukládá a veřejně šíří informace, ledaže je tato činnost nepodstatným a pouze pomocným prvkem jiné služby nebo nepodstatnou funkcí hlavní služby a z objektivních a technických důvodů ji nelze používat bez této jiné služby a integrace tohoto prvku nebo této funkce do této jiné služby není prostředkem k obcházení použitelnosti nařízení (Čl. 3 písm. i) nařízení DSA).

¹⁰⁷ Velmi velké online platformy a online vyhledávače mají průměrný měsíční počet aktivních příjemců služby v EU nejméně 45 milionů uživatelů a jsou EK jako velmi velké online platformy nebo velmi velké internetové vyhledávače označeny (Čl. 33 nařízení DSA). Mělo by se jednat o platformy, jejichž návštěvnost přesahuje 10 % z celkového počtu obyvatel EU. V současné době se jedná o 22 platform. Mezi ně patří například AliExpress, Booking.com, Wikipedie. Značná část jsou platformy sociálních sítí a také platformy, které je možno zařadit mezi AV streamovací platformy: YouTube, TikTok, Facebook, nebo již zmíněné pmostránky Pornhub, XVideos a Stripchat. Velmi velké platformy a vyhledávače mají zvýšenou povinnost co se týče své transparentnosti a informační povinnosti. S ohledem na svou velikost a potenciální dopad na společnost by se měly zaměřit na ochranu spotřebitele před nezákonným obsahem, ochranou jejich základních práv, ochranou před diskriminací i ochranou nezletilých osob. Velmi velké online platformy a vyhledávače musí nahlášovat trestní činy, zřídit kontaktní místo pro orgány a uživatele a každoročně si nechat vypracovat zprávu nezávislým auditorem kontrolující splnění povinností stanovených nařízením.

starosti Český telekomunikační úřad.¹⁰⁸ Adaptační zákon je prozatím v legislativním procesu.¹⁰⁹

¹⁰⁸ Český telekomunikační úřad byl jedním z navrhovaných úřadů, který se mohl doзору ujmout. V úvahu připadal také Úřad pro ochranu osobních údajů, RRTV, Digitální a informační agentura nebo také zřízení nového ústředního orgánu státní správy (viz Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Informace o řešení koncepčního institucionálního zakotvení digitální legislativy EU* [online]. mpo.cz, [cit. 18. 3. 2024]. Dostupné z: https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/digitalni-ekonomika/digitalni-sluzby/2024/2/ma_ALBSCTVABZ92.pdf).

¹⁰⁹ Přestože je nařízení přímo vykonatelné, bylo Ministerstvo průmyslu a obchodu pověřeno vytvořením adaptačního zákona, který je v současné době podle Elektronické knihovny legislativního procesu (k 1. 3. 2024) v ukončeném připomínkovém mezirezortním řízení (viz také Návrh zákona 165/24, o digitální ekonomice a o změně některých souvisejících zákonů).

3 Současná úprava audiovizuálních streamovacích platforem v České republice

V předchozí kapitole jsem vymezila jedny z nejzásadnějších dokumentů týkající se AV streamovacích platforem, které vznikly na mezinárodní úrovni. Evropská nařízení a směrnice mají zásadní vliv na dnešní podobu úpravy AVMSnV a SPpSV. Jejich znění vytvořilo rámec pro vnitrostátní úpravu a v nedávné době přinesly řadu novinek a potřebu transpozice evropských směrnic do národních řádů členských zemí.

3.1 Zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání

Zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání vznikl za účelem provedení tehdejší směrnice Televize bez hranic ve znění druhé novely (2007/65/ES). Na rozdíl od směrnice Televize bez hranic a následně také směrnice AVMS se český zákonodárce rozhodl upravit AVMSnV samostatným zákonem, oddělující jej od televizního vysílání (to je samostatně upraveno v zákoně o rozhlasovém a televizním vysílání).

První verze zákona AVMSnV obsahovala 19 ustanovení, považuji za vhodné je alespoň přehledově zmínit a následně se zaměřím na změny, kterými zákon prošel.

Zákon AVMSnV v úvodních paragrafech přejímal základní pojmy směrnice AVMS a vymezoval, co lze za AVMSnV považovat a co již ne. Mimo jiné za poskytovatele AVMSnV označoval podnikající fyzickou nebo právnickou osobou, která určuje způsob organizace AVMSnV a má za tuto službu redakční odpovědnost.

Zákon v § 3 vztahuje svoji působnost na poskytovatele AVMSnV, který je v České republice usazen a dále specifikoval, za jakých podmínek se na poskytovatele hledí jako na usazeného.

Správním úřadem příslušným k výkonu dohledu nad dodržováním zákona stanovil v § 4 RRTV, která mimo jiné vede jejich evidenci (§ 5) a monitoruje obsah AVMSnV. Provozovatelé musí dodržovat stanovené povinnosti, jako je zajistit, aby obsah nepodněcoval k násilí, nezpřístupnit nevhodný obsah dětem a mladistvým nebo aby byl obsah přizpůsobený osobám zdravotně postiženým (§ 6).

Podpora evropské tvorby byla nastavena tak, že provozovatelé museli vyhradit pro evropská díla alespoň 10 % z celkového počtu pořadů nabízených v katalogu pořadů své služby za rok. To bylo splněno i pokud provozovatel vynaložili 1 % celkových výnosů z této služby na tvorbu evropských děl, nebo na úplatné nabývání práv k užití evropských děl (§ 7).

Obchodní sdělení, sponzoring a umístování produktů upravovaly § 8, 9 a 10. Tehdejšími správními delikty se věnoval § 11-13. Zákon završovala společná a přechodná ustanovení.

Zákon AVMSnV prošel od doby svého vzniku v roce 2010 desítkou dílčích změn. Zákon č. 242/2022 Sb., kromě zákona o SPpSV, přinesl i nejzásadnější a prozatím poslední novelizaci zákona AVMSnV. Novela nabyla účinnosti dne 15. 9. 2022. Reagovala na revidovanou směrnici AVMS a transponovala její požadavky do vnitrostátního práva.

Původních 19 paragrafů se rozšířilo o § 6a, 6b, 8a, 10a a 12a. Došlo k drobným změnám ve formulaci základních pojmů a k přidání definice SPpSV. Přidaná byla také definice etického kodexu. RRTV nově nevede evidenci, ale seznam¹¹⁰ poskytovatelů AVMSnV. K podstatné změně došlo v § 6, upravujícím povinnosti poskytovatelů AVMSnV. Formulačně se přiblížil ustanovením v revidované směrnici AVMS, například výslovně zmiňuje povinnost poskytovatelů zajistit, aby jejich služby neobsahovaly veřejné podněcování ke spáchání teroristického trestného činu. Také, i když docela nelogicky, je pod toto ustanovení nazvané povinnosti poskytovatelů AVMSnV, vložen odst. 8, který stanoví, že bez výslovného souhlasu příslušného poskytovatele není nikdo oprávněn AVMSnV zpřístupňovat veřejnosti nebo ji šířit za jiným účelem. Nejedná se o povinnost poskytovatelů, ale o jejich ochranu. Odpovídá tomu i nově přidaný § 12a, který uvádí, že právnická nebo fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že nesplní některou z povinností podle § 6 odst. 8 nebo 9. Nejedná se o přestupek poskytovatele, ale subjektu od něj odlišného. Důvodová zpráva se k zařazení pod tento odstavec nevyjadřuje pouze uvádí, že *„redakční odpovědnost poskytovatele služby je jedním ze základních principů právní úpravy regulující poskytování audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání. Pro zajištění ochrany redakční odpovědnosti poskytovatelů je nezbytné zaručit integritu poskytované služby, včetně jednotlivých pořadů a audiovizuálních obchodních sdělení“*¹¹¹.

Přidaný § 6a se nově věnuje transpozici Čl. 6a revidované směrnice AVMS a stanoví povinnosti každého poskytovatele AVMSnV zajistit prostřednictvím vhodných opatření, aby pořady, které mohou narušit fyzický, psychický nebo mravní vývoj nezletilých osob, jako je pornografie nebo hrubé samoučelné násilí, neměly tyto osoby za běžných okolností možnost vidět nebo slyšet. Důvodová zpráva odkazuje na tzv. *kvalifikovaný disclaimer*¹¹² a pouze

¹¹⁰ RRTV jej zveřejňuje na svých stránkách a také ve výročních zprávách. Více viz kapitola 1.4.1.

¹¹¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 242/2022 Sb., zvláštní část, str. 105.

¹¹² *Kvalifikovaný disclaimer* musí obsahovat jak obecné upozornění o potenciální škodlivosti obsahu, tak další zabezpečení nad obsaženou informační hodnotu, tak, aby děti a mladiství nemohli škodlivý obsah obsažený v AVMSnV běžně vidět a slyšet. Takové zabezpečení může být realizováno prostřednictvím vhodně doplňující informace disclaimeru. Například ANO-NE tlačítka, nastavení filtru obsahující povinnost zadat datum narození, nebo nastavení filtru generující heslo pro přístup do e-mailu. (Viz Stanovisko RRTV ze dne 19. 10. 2010, k povinnosti poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání zajistit, aby audiovizuální mediální služba na vyžádání, jejíž obsah může vážně narušit

formální úkon, například v podobě zakliknutí potvrzení dosažení určitého věku, nepovažuje za dostačující.¹¹³ Ustanovení § 6b se věnuje povinnost poskytovatelů AVMSnV zpřístupňovat jimi nabízené pořady osobám se sluchovým postižením a osobám se zrakovým postižením. Původně byla tato povinnost obsažena v § 6 odst. 4, upravující povinnost poskytovatele poskytnout, tam, kde je to účelné, k pořadu otevřené nebo skryté titulky nebo tlumočení do českého znakového jazyka pro osoby se sluchovým postižením a zvukovou stopu pro osoby se zrakovým postižením, a to vždy, má-li některý z takových způsobů zpřístupnění k dispozici. Nynější úprava nově zavádí povinnost poskytovatelů zpracovávat co tři roky Akční plány zpřístupňování nabízených pořadů pro osoby s uvedeným postižením. Akčními plány by se poskytovatelé měli zavázat navýšit celkový podíl pořadů zpřístupněných pro osoby se sluchovým postižením a osoby se zrakovým postižením prostřednictvím přiměřených opatření.

Novela zákona AVMSnV změnila procentní zastoupení evropské tvorby a zvýšila jej z 10 % na 30 %, což tvoří minimální procentní zastoupení, které požaduje revidovaná směrnice AVMS. Zákodárce se prozatím rozhodl nevyužít Čl. 13 odst. 2 revidované směrnice AVMS a zavést příspěvky (poplatky) z AVMSnV, které nejsou usídleny na našem území.¹¹⁴

V § 8a je nově obsaženo zvláštní ustanovení o AV obchodních sděleních týkajících se alkoholických nápojů a potravin a nápojů obsahujících živiny a látky, jejichž nadměrný příjem se nedoporučuje. Upřesnění povinností poskytovatelů služeb při sponzoringu a při umístování produktů najdeme v §§ 9 a 10.

§ 10a dává RRTV pravomoc pozastavení šíření AVMSnV v ČR, jejíž poskytovatel patří do pravomoci jiného členského státu EU.

Ustanovení o správních deliktech za bezmála 14 let se nezměnila výši jednotlivých pokut, která je stále v rozmezí do 1 nebo 2 milionů korun podle porušení jednotlivých povinností.

V průběhu novelizací došlo k odstranění § 14, změny se však nedotkly společných a přechodných ustanovení.

3.2 Zákon o službách platform pro sdílení videonahrávek

Zákon o SPpSV implementoval do českého právního řádu právní úpravu revidované směrnice AVMS. Transpozice je v minimalistické podobě, tj. pouze v mezích úpravy

fyzický, psychický nebo mravní vývoj dětí a mladistvých zejména tím, že obsahuje pornografii a hrubé samoučelné násilí, byly dostupné pouze tak, aby děti a mladiství neměli běžně možnost obsah této audiovizuální mediální služby na vyžádání vidět nebo slyšet.) Mladistvý však může lehce tento systém obejít a použít e-mail zletilé osoby či použít jiné datum narození. Ani tento způsob ověření tak nezabrání dětem a mladistvým vstup na platformy s nevhodným obsahem.

¹¹³ Tamtéž, str. 103.

¹¹⁴ Více viz kapitola 4.3.

revidované směrnice AVMS, bez stanovení přísnějších pravidel nad její rámec.¹¹⁵ SPpSV před revizí směrnice AVMS podléhaly pouze směrnici o elektronickém obchodu, která nevyžaduje, aby provozovatelé platform, jako zprostředkovatelé, sledovali obsah, který zpřístupňují, nebo aby přijímali jiné aktivní opatření. Směrnice o elektronickém obchodu pouze požadovala, aby platformy odstranily nelegální obsah, pokud ovšem o takovém obsahu byli poskytovatelé informováni. Poskytovatelé ale nebyli za cizí obsah odpovědni.¹¹⁶

Revidovaná směrnice AVMS upravuje souhrnně jak televizní vysílání, tak AVMSnV i SPpSV. Přestože pro ně stanovuje rozdílná pravidla, jsou zahrnuta pod regulaci AV mediálních služeb. Český zákonodárce se rozhodl všechny výše zmíněné typy služeb upravit prostřednictvím samostatných zákonů. V důvodové zprávě je rozdělení odůvodněno tím, že se televizní vysílání a AV služby na vyžádání „*vyznačují tzv. redakční odpovědností jejich poskytovatele, tj. výkonem rozhodujícího vlivu na výběr pořadů a dalších částí vysílání nebo služeb a jejich chronologického uspořádání v programové skladbě vysílání, resp. v katalogu pořadů. Naproti tomu služba platformy pro sdílení videonahrávek je charakteristická poskytováním pořadů nebo videonahrávek vytvářených uživateli, za které poskytovatel platformy pro sdílení videonahrávek nenesé redakční odpovědnost.*“¹¹⁷ Většina členských zemí se však rozhodla SPpSV zahrnout společně s AVMSnV, popřípadě rovnou i s televizním vysíláním (viz kapitola 2.2.4) Vysvětlení rozdělení se tak jeví lehce alibistické, nicméně jde o akceptovatelný postup zákonodárce.

Zákon o SPpSV je podobně koncipován jako zákon AVMSnV. Úvodní ustanovení se věnuje předmětu úpravy, základním pojmům a působnosti zákona. V § 4-6 stanovuje RRTV jako orgán dozoru a vymezuje její působnost.

Ust. § 7 stanovuje opatření k ochraně nezletilých osob před obsahem, který může narušit jejich fyzický, psychický nebo mravní vývoj, široké veřejnosti před obsahem podněcování k násilí či nenávisti a obsahy skládající se z veřejného podněcování ke spáchání teroristického trestného činu. Jsou zde také upravena obchodní sdělení podle požadavků stanovených v Čl. 28 odst. 2 revidované směrnice AVMS.

Jak již bylo zmíněno, provozovatelé nemají redakční odpovědnost, musí však například zajistit systém ověřování věku pro uživatele platformy u obsahu, který může narušit fyzický, psychický nebo mravní vývoj nezletilých osob (§ 8 odst. 3 písm. f)) nebo zajistit systém

¹¹⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 242/2022 Sb., obecná část, str. 40.

¹¹⁶ Čl. 12, 13 směrnice o elektronickém obchodu.

¹¹⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 242/2022 Sb., obecná část, str. 46.

rodičovské kontroly (§ 8 odst. 3 písm. h)). Dále umožnit koncovým příjemcům služby hodnotit obsah nebo zavést a provozovat transparentní, snadno použitelné a účinné postupy vyřizování a řešení stížností uživatelů platformy.

Ochranu osobních údajů nezletilých, shromážděných nebo jinak získaných poskytovatelem platformy podle § 8 odst. 3 písm. f) a h), upravuje § 9 a zavádí, že poskytovatel nesmí údaje zpracovávat pro obchodní účely, zejména pro přímý marketing, profilování a reklamu cílenou na základě chování.

Obdobně jako zákon o AVMSnV, stanoví i zákon o SPpSV v případě porušení povinností nejprve zaslat výzvu k opatření nápravy, případě posléze zahájit řízení o přestupku.

3.3 Činnost RRTV v oblasti audiovizuálních streamovacích platform

RRTV podléhá převážně zákonům o vysílání, o AVMSnV, o regulaci reklamy a nově také o SPpSV. RRTV dohlíží nad plněním povinností v nich stanovených a může ukládat správní tresty.¹¹⁸ V roce 2022 RRTV nezačala žádné správní řízení ani neuložila žádný správní trest pro porušení zákona o AVMSnV nebo pro porušení zákona o SPpSV.¹¹⁹

Mimo jiné má RRTV podle § 4 odst. 2 písm. c) zákona o AVMSnV povinnost monitorovat obsah AVMSnV.¹²⁰ Jak uvádí sama RRTV není možné kontinuálně kontrolovat obsah všech AVMSnV, kterých je přes 140, ale je potřebné, aby byly služby prošly průběžnou kontrolou alespoň jednou.¹²¹ Poskytovatelé AVMSnV podle § 6 odst. 3 zákona o AVMSnV mají povinnost po dobu 30 dnů ode dne jejich vysílání uchovávat v odvysílané podobě a v náležité technické kvalitě záznamy všech pořadů a AV obchodních sdělení, která pořady provázela nebo byla do pořadů zahrnuta a následně šířena. Na písemnou výzvu je musí RRTV

¹¹⁸ Uložení správního trestu v případě prvního porušení musí předcházet upozornění na porušení zákona a stanoví se lhůtu k nápravě (§ 11 odst. 1 zákona AVMSnV). Proti upozornění není možné podat žalobu podle SŘS.

¹¹⁹ V roce 2022 RRTV dostala celkem 197 upozornění na porušení zákona. Zahájila 35 řízení o přestupku jak s provozovateli televizního vysílání, pro možné porušení některé z povinností uvedené v zákoně o vysílání, tak se subjekty odpovědnými za obsah obchodních sdělení (zadavatelé a zpracovatelé reklam) pro možné porušení zákona o regulaci reklamy. RRTV ve dvaceti případech rozhodla o vině a dvě tato rozhodnutí byla napadena žalobou (viz Rada pro televizní a rozhlasové vysílání. *Zpráva o činnosti...*, s. 42-45).

¹²⁰ Zákon AVMSnV na rozdíl od úpravy v zákoně o vysílání neukládá povinnost kontrolovat dodržování zásad vyváženosti a objektivnosti, RRTV proto takovou kontrolu neprovádí (§ 31 odst. 2 a 3 zákona o vysílání).

¹²¹ RRTV kontroluje také obsah licencovaných televizních a rozhlasových programů, kterých je na 600 (viz Rada pro televizní a rozhlasové vysílání. *Zpráva o činnosti...*, s. 48.).

zapůjčit, pokud již nejsou dostupné online. RRTV využívá dvě základní metody monitorování – analytický *monitoring*¹²² a *screening*¹²³.

V roce 2022 provedla RRTV celkem 58 kontrol AVMSnV, z toho 53 formou screeningu. „V případě monitoringu prostřednictvím screeningu přijala Rada tři upozornění na porušení zákona a jedno usnesení s žádostí o podání vysvětlení. Poskytovatelé byli upozorněni na neplnění povinnosti stanovené v § 6 odst. 1 písm. c) zákona o AVMSnV¹²⁴. Podání vysvětlení se týkala změn skutečností.“¹²⁵

Další náplní činnosti RRTV je vést Seznam poskytovatelů AVMSnV. K březnu 2024 je v Seznamu uvedeno 140 poskytovatelů. RRTV začala v roce 2022 s rešerší a monitorovací činností SPpSV v souvislosti s odhalováním těchto služeb. Do konce roku 2022 zapsala do Seznamu poskytovatelů SPpSV pouze jednoho takového poskytovatele.¹²⁶ K březnu 2024 eviduje již 6.

RRTV také kontroluje naplnění požadavku minimálního podílu 30 % obsahu evropské produkce dle § 7 odst. 1 zákona o AVMSnV. V roce 2022, kdy docházelo ke zvýšení z 10 % na současných 30 %, RRTV konstatovala, že většina AVMSnV, na které se nevztahovala výjimka, tento požadavek splnila, značná část služeb jej dokonce několikrát převýšila.¹²⁷

3.4 Další právní předpisy vztahující se k audiovizuálním streamovacím platformám

Dále se k AV streamovacím platformám vztahuje také **zákon o regulaci reklamy** a **zákon o audiovizi**, stanovující v § 27 poplatku z poskytování AVMSnV. Plátcem poplatku je poskytovatel AVMSnV, který je usazen na území ČR a předmětem je cena, která je koncovým uživatelem placena poskytovateli za zpřístupnění služby, pokud je součástí služby alespoň jedno kinematografické dílo (AV dílo určené ke zpřístupňování veřejnosti prostřednictvím kinematografických představení nebo podobným způsobem). Sazba poplatku činí 0,5 % ze

¹²² Zhlédnutí nebo vyslechnutí úseku, který je předmětem monitoringu, jeho popsání, analytickém vyhodnocení a navržení závěru pro RRTV (viz Rada pro televizní a rozhlasové vysílání. *Zpráva o činnosti...*, s. 49.).

¹²³ Externí spolupracovníci vypracují písemný protokol s popisnými údaji a vyhodnocením sledovaného úseku s poukazy na možná pochybení proti právním předpisům RRTV (viz Rada pro televizní a rozhlasové vysílání. *Zpráva o činnosti...*, s. 50.).

¹²⁴ Poskytovatelé opomněli zveřejnit informaci o tom, že se jejich činnost řídí právním řádem České republiky a o tom, že orgánem dohledu nad poskytováním audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání je RRTV.

¹²⁵ Rada pro televizní a rozhlasové vysílání. *Zpráva o činnosti...*, s. 57.

¹²⁶ Tamtéž.

¹²⁷ Tamtéž, s. 87-95.

zisku vybraných od uživatelů a vybírá jej Státní fond kinematografie. Za rok 2020 vybral Fond na poplatcích 1 mil Kč, za rok 2021 částku 1,8 mil Kč a za rok 2022 částku 2,8 mil Kč.¹²⁸

Nelze opomenout ani **autorský zákon** a otázku internetového pirátství. Přestože Česká republika „*dlouhodobě usiluje o kontrolu a penalizaci neautorizované distribuce digitálních obsahů prostřednictvím rozmanitých modalit regulace, dochází v ČR nadále k masivnímu pořizování a šíření autorskoprávně chráněných děl*“¹²⁹. Stahování obsahů označuje Zahrádka za sociální normu. Uživatelé mají problémy odlišit to, co je legální a co již ne. Dostupné obsahy na internetu pokládají za „*běžnou součást spotřeby požadovaného populárního obsahu*“¹³⁰. Uživatelé si neuvědomují, že sami porušují autorský zákon, a to nejen stahováním, ale také streamingem z platforem, které nelegálně sdílejí obsah. Jedna z největších a nejznámějších platforem Ulož.to svoji činnost sdílení obsahu ukončila, další platformy, na kterých může uživatel sledovat obsah bez placení však fungují stále, např.: Fastshare.cz, Filmuj.to, Bombuj.si.

¹²⁸ Státní fond kinematografie. *Výroční zpráva a účetní uzávěrka 2022* [online]. Praha: Státní fond kinematografie, 2023. Dostupné z: https://fondkinematografie.cz/assets/media/files/fond/VZ2022_text_corr.pdf. V porovnání s rokem 2022 vybral Fond na poplatcích z vysílání reklam celostátních televizí 157,5 mil Kč, od provozovatelů kin částku 18,3 mil Kč a na poplatek z převzatého vysílání částku 31,5 mil Kč.

¹²⁹ Zahrádka, Pavel. Etika kopírování kulturních obsahů. Kvalitativní studie internetového pirátství v České republice. *Illuminace*, 2016, roč. 28, č. 3, s. 5.

¹³⁰ Tamtéž, s 19.

4 Budoucnost audiovizuálních streamovacích platform

4.1 Méně přísná právní úprava pro audiovizuální mediální služby na vyžádání?

Rychlý nastup a rozvoj technologií umožňujících sdílení velkého množství obsahů s uživateli byl evropským legislativcům znám již před patnácti lety. I když v té době nepovažovali streamovací platformy ještě za velkého konkurenta tradiční televize a nepovažovali za nutné zavádět pro ně stejná pravidla. Paradoxně, a stejně jako směrnice č. 2007/65/ES, směrnice AVMS ve znění z roku 2010, ve svém odůvodnění zmiňovala, že se „*audiovizuální mediální služby na vyžádání liší od televizního vysílání, pokud jde o možnost volby a kontrolu ze strany uživatele, i o dopad, který mají na společnost. Je proto odůvodněné zavést méně přísnou právní úpravu pro audiovizuální mediální službu na vyžádání, které by měly podléhat pouze základním pravidlům stanoveným v této směrnici*“¹³¹. Na druhou stranu však hned v následujícím odstavci upozorňuje na to, že zákonodárci, mediální průmysl i rodiče mají obavu z dostupnosti škodlivého obsahu v AV mediálních službách, který budou pravděpodobně v následujících letech s nástupem nových technologií a platform přibývat. Obdobně se jeví nekonzistentní odůvodnění v bodě 73, které kopírovalo směrnici Televize bez hranic, kdy se podrobná pravidla upravující AV obchodní sdělení v případě AVMSnV zdají jako neodůvodněná a z technického hlediska nesmyslná z toho důvodu, že AVMSnV dává spotřebiteli větší možnost výběru. Avšak bod 69 odůvodnění směrnice AVMS uvádí, že AVMSnV „*mají potenciál částečně nahradit televizní vysílání*“ a to v kontextu podpory evropských děl, ať už vyhrazeným vysílacím prostorem nebo finanční podporou.

Již v roce 2010, potažmo 2007, bylo jasné, že dochází k rozvoji internetových platform pro sledování videí na vyžádání, a že tyto služby mají potenciál částečně nahradit televizní vysílání. Přesto EU pokládala za odůvodněné zavést méně přísnou právní úpravu než pro televizní vysílání? Zároveň směrnice AVMS obsahuje obecné ustanovení pro AV mediální služby, do kterých se AVMSnV podle směrnice řadí, a zvláště také pouze pro AVMSnV. Kapitoly VI. an. obsahují ve svém názvu vždy televizní pořad, televizní vysílání, televizní reklama. Neměla by se tedy tato úprava vztahovat na AVMSnV? Konzument mediálních obchodních sdělení přece může být stejně ovlivněn předkládanou reklamou jak v televizním vysílání, tak prostřednictvím streamovacích platform. Mnohdy ani nerozliší, a zejména

¹³¹ Odst. 58 odůvodnění směrnice AVMS ve znění z roku 2010.

nezkušený uživatel platformy, zda se jedná právě o televizní přenos nebo o službu AVMSnV nebo o SPpSV.

Zároveň by se podle revidované směrnice AVMS na AVMSnV neměla vztahovat kritéria upravující televizní reklamu, sponzorství, umístění produktu.¹³² Na druhou stranu je reklama na AVMSnV a SPpSV upravena v zákoně o regulaci reklamy, která je řadí do komunikačních médií a upravuje regulaci reklamy, která je nekalou obchodní praktikou, reklamou srovnávací, na tabákové výrobky, na humánní léčivé přípravky, na veterinární léčivé přípravky, na zdravotnické prostředky a diagnostické zdravotnické prostředky in vitro, na potraviny a na počáteční a pokračovací kojeneckou výživu. Upravuje obecné požadavky na reklamu a její šíření včetně postihů za porušení povinností. Dále upravuje regulaci reklamy na alkoholické nápoje, na přípravky na ochranu rostlin, na střelné zbraně a střelivo a na činnosti v pohřebnictví.¹³³ Zákon o regulaci reklamy tím takto upřesňuje požadavky stanovené v § 8-10 zákona o AVMSnV, potažmo v Čl. 9-11 revidované směrnice AVMS, nikoliv však již Čl. 19-28, které se mají vztahovat výhradně pro televizní vysílání.

Nevidím však rozdíl v tom, jestli jsou diváci vystaveni reklamám a sponzoringu v televizním vysílání nebo při sledování streamovacích platform. Je pravdou, že zpočátku služby poskytovaly obsah za měsíční poplatek nebo při stažení (SVOD, TVOD), existují však služby, které po uživatelích přímou platbu nevyžadují a stojí na reklamách (FVOD). V poslední době velké platformy přicházejí s vícestupňovým předplatným, kdy za nižší poplatek nabízejí stejný obsah, avšak je uživatel omežován reklamami.¹³⁴ Je proto vhodné stanovit i platformám stejné požadavky na délku reklamních bloků, jejich procentní podíl a další regulace stanovené v Čl. 19-27 ve směrnici AVMS, vztahující se prozatím pouze na televizní vysílání. Zrovna tak nevidím důvod, proč by se neměl na AV streamovací platformy aplikovat i Čl. 28 revidované směrnice AVMS o právu na odpověď v (televizním vysílání). Fyzická nebo právnická osoba bez ohledu na státní příslušnost, jejíž legitimní práva, zejména čest a dobrá pověst, byla poškozena uvedením nepravdivých skutečností v televizním pořadu se může domáhat tohoto práva. Stejně však může k poškození legitimních práv dojít uvedením nepravdivých skutečností na AVMSnV nebo na SPpSV. S tím rozdílem, že se osoba nedočká ochrany prostřednictvím směrnice AVMS. Zde je prostor pro sjednocení úpravy a zrovnoprávnění všech komponentů

¹³² Bod 27 odůvodnění revidované směrnice AVMS.

¹³³ § 1 zákona o regulaci reklamy.

¹³⁴ Netflix v několika zemích světa již nabízí takovou možnost. Za levnější předplatné dojde každou hodinu k přehrání 4-5minutového reklamního bloku s reklamami trvajícími 15 nebo 30 sekund, a to buď na začátku nebo i během pořadu. HBO Max také nabízí tuto možnost.

v pojmu AV mediální služby podle dikce Čl. 1 odst. 1 bod i. směrnice AVMS, spolu se zařazením SPpSV do pojmu AV mediální služby.

4.2 Podpora evropské tvorby

Směrnice AVMS uvádí nejmenší podíl zastoupení evropské tvorby na AVMSnV ve výši 30 %. Česká právní úprava se neodchyluje a stanoví stejný minimální procentní podíl. Pro televizní vysílání směrnice stanovuje podmínku, že musí obsahovat více než polovinu evropské produkce a min. 10 % musí tvořit obsah vytvořený výrobci nezávislími na subjektech televizního vysílání. Přiměřený podíl musí být vyhrazen pro nejnovější díla, tedy pro díla vysílaná v době do pěti let od jejich výroby.¹³⁵ Francie jako jediná stanoví 60 % podíl evropské tvorby a na francouzskou tvorbu celkem tvořit 40 %. Další státy se silným AV průmyslem i prestiží produkce – Itálie, Španělsko, Rakousko – stanoví alespoň určitý procentní podíl národní produkce. Menší státy, ČR nevyjímaje, které mají i menší AV průmysl,¹³⁶ žádnou takovou podmínku nestanoví. Stálo by za úvahu a podrobnější rešerši, jestli by zvýšení podílu evropské tvorby na AVMSnV usazených v ČR a případného stanovení procentního zastoupení české produkce vedlo k podpoře tuzemského AV průmyslu či nikoliv. Na druhou stranu většina AVMSnV usazených v ČR procentní hranici naplnila, někteří značně převýšili, i před zvýšením na nynějších 30 %, ¹³⁷ nemusel by tak být tento požadavek pro ně příliš velkou zátěží a český zákonodárce by alespoň ukázal, že mu na podpoře evropské (české) produkce záleží.

4.3 Navrhovaná novela zákona o audiovizi

K březnu 2024 je v legislativním procesu (ukončeno připomínkové řízení) návrh komplexní novely zákona o audiovizi.¹³⁸ Důvodová zpráva mimo jiné uvádí, že navrhovaná novela je důležitá z toho důvodu, že je zde enormní poptávka po výrobě AV děl na území ČR (nikoliv však nutně evropské produkce) a je potřeba provést sofistikovanou korekci systému, která povede k udržení konkurenceschopnosti, stability a trvalé udržitelnosti především v otázce dlouhodobého zajištění financování českého AV průmyslu.¹³⁹ „*Bez systému veřejné*

¹³⁵ Čl. 16 odst. 1 a čl. 17 směrnice AVMS.

¹³⁶ „*Zásadní nevýhodou české audiovize je velmi malý a omezený distribuční trh/teritorium, na kterém nelze dílo monetizovat s takovým výsledkem, aby byl zajištěn výrobci dostatečný výnos, který by následně zajistil vývoj a výrobu dalších audiovizuálních děl.*“ Viz Důvodová zpráva z návrhu novely zákona o audiovizi, obecná část, s. 16.

¹³⁷ Viz kapitola 3. 3.

¹³⁸ Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 496/2012 Sb., o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie a o změně některých zákonů (zákon o audiovizi), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁹ Tamtéž, s. 11.

podpory ale není možné v malých státech, jako je ČR, hendikepovaných svou jazykovou bariérou a malým distribučním trhem, mít národní kinematografii/audiovizi na evropské úrovni.¹⁴⁰ Navíc „českým produkcím schází univerzálnost a srozumitelnost“ pro zahraničního diváka.¹⁴¹ Doposud veškeré příspěvky, které Fond vybral, šly pouze na podporu kinematografických děl. Tedy i přestože české AVMSnV přispívaly do Fondu, nemohly z něj čerpat.

K návrhu novely přispěla i pandemie covidu-19, kvůli které byla dlouho zavřená veškerá kina a český divák hledal jiné alternativy sledování AV děl – AVMSnV. Český producent pro výrobu obsahu na AVMSnV však nemohl čerpat z Fondu a zvyšovat tak konkurenceschopnost českého AV průmyslu oproti zahraničnímu. ČR je oblíbeným místem pro zahraniční produkce v tom smyslu, že je zde zázemí filmových studií, levné pracovní síly a univerzální scénérie. Zahraniční produkcí dochází k oživení nejen filmových odvětví.¹⁴² Nicméně se nejedná o ryze českou produkci.

Novelou by mělo dojít k přejmenování Státního fondu kinematografie na Státní fond audiovize a mělo by dojít k rozšíření aktivit směřující nejen na kinematografii, ale také na celou oblast audiovize. Nově by měl Fond udělovat veřejnou podporu nejen dílům promítaným v kině, ale i prostřednictvím televizního vysílání, AVMSnV a videoher.¹⁴³

Ke stěžejním, a dle mého názoru potřebným, změnám v oblasti AVMSnV by mělo patřit zvýšení poplatku z poskytování AVMSnV z 0,5 % na 2 % stanovené v § 27 zákona o audiovizi. Novelou má dojít k vyrovnání výše všech poplatků (kinematografické představení, AVMSnV, převzaté televizní vysílání, vysílání reklamy). Nově by měla poplatková povinnost platit také pro poskytovatele AVMSnV, který není usazen v ČR, ale svoji službu zaměřuje na diváky v ČR. Měli bychom se tímto připojit ke značné části členských zemí EU, které takovýto příspěvek po zahraničních AVMSnV požaduje. Příspěvek se zdá adekvátní a odpovídá velikosti českého AV průmyslu, který si z obav z odchodu AVMSnV nemůže dovolit vyšší příspěvky.¹⁴⁴

Značná změna by měla nastat i v oblasti příjmu z AV obchodního sdělení a to tak, že by se předmětem poplatku měl stát celkový výnos z této služby v ČR v poplatkovém období. Na konci § 27 odst. 2 se navrhuje doplnit věta: „*Celkovým výnosem se rozumí cena placená*

¹⁴⁰ Tamtéž, s. 12.

¹⁴¹ Tamtéž, s. 17.

¹⁴² Státní fond kinematografie. *Objem filmového natáčení se letos vrátí na úroveň roku 2019. Profitovat z něj budou nejen podnikatelé v audiovizuálním průmyslu – tisková zpráva* [online]. Praha: Státní fond kinematografie, 2021. Dostupné z: <https://fondkinematografie.cz/assets/media/files/fond/TZ/Objem%20filmového%20natáčení%20se%20letos%20vrátí%20na%20úroveň%20roku%202019.pdf>

¹⁴³ Důvodová zpráva z návrhu novely zákona o audiovizi, obecná část, s. 60.

¹⁴⁴ ZAHŘÁDKA, Pavel. *Etika kopírování...*, s. 14-15.

koncovými uživateli za poskytování audiovizuální mediální služby na vyžádání, a je-li s poskytováním audiovizuální mediální služby na vyžádání spojeno i zobrazování audiovizuálního obchodního sdělení koncovým uživatelům v České republice, rozumí se celkovým výnosem také výnos z takového audiovizuálního obchodního sdělení.“

Novinkou by měl být také § 29a. Ten by měl zavádět nový institut tzv. přímé investice, který by měl sloužit i jako sleva na poplatku placeném poskytovatelem AVMSnV. Za přímou investici by se měly považovat finanční prostředky vynaložené poskytovatelem podle § 27 odst. 1 na nabývání oprávnění k užití AV děl, na výrobu AV děl nebo na výrobu jazykových verzí AV děl, a to děl v původní jazykové verzi v českém jazyce.¹⁴⁵ Přímá investice by měla být ve výši min 1,5 % z výnosu poskytovatele AVMSnV podle § 27 odst. 2 (nově i z AV obchodního sdělení). Minimálně polovina by pak měla být realizována s českým výrobcem, který není majetkově propojen s provozovatelem AVMSnV. Nejvýše 10 % z toho je určeno na dabing do českého jazyka nebo českých děl do jiné řeči.¹⁴⁶ Přímou investici bude možné využít jako slevu na poplatku. A to tak, že podle navrhovaného nového § 27 odst. 5 by mohl poskytovatel AVMSnV využít slevy na poplatku maximálně do výše 50 % svého vypočteného poplatku. Slevu na poplatku může poskytovatel AVMSnV uplatnit pouze v případě, že částku ve výši slevy vynaloží jako přímou investici nad limit uvedený v § 29a odst. 2, tedy nad 1,5 %. Minimálně by však měl poskytovatel AVMSnV Fondu odvést 1 % z výnosů na našem území. Pokud se poskytovatel nerozhodne pro přímou investici, bude muset zaplatit 3,5 % z výnosů na našem území přímo do Fondu (§ 27 odst. 4 a § 29a odst. 1).

Výše předkládané změny by měly do rozpočtu Fondu, který by následně mohl již peníze redistribuovat a financování AV děl na AVMSnV, přinést značné prostředky. Podle analytické společnosti Ampere Analysis by měl odhadovaný příjem ze 2 % výnosů na našem území činit 77 mil. Kč,¹⁴⁷ což je nesrovnatelně více než současných 2,8 mil Kč. Se současným dvojnásobným zvýšením poplatku z kino představení a převzatého vysílání by se měl rozpočet Fondu značně navýšit o cca 100–150 mil. Kč, a to v závislosti na využití slevy na poplatku v kontextu přímé investice § 27 odst. 2 a § 29a.¹⁴⁸

¹⁴⁵ § 29a odst. 1 navrhované novely audiovizuálního zákona.

¹⁴⁶ Důvodová zpráva z návrhu novely zákona o audiovizí, obecná část, s. 47.

¹⁴⁷ Důvodová zpráva z návrhu novely zákona o audiovizí, obecná část, s. 73-74. Důvodová zpráva pracuje i s variantou toho, že provozovatelé AVMSnV využijí slevy na poplatku až do výše jeho poloviny, pokud využijí přímých investic podle navrhovaného § 27 odst. 5 zákona o audiovizí. S částkou 38,5 mil. Kč, polovinou ze 77 mil. Kč, lze pracovat jako se spodní hranicí intervalu možných odvodů Fondu provozovateli AVMSnV.

¹⁴⁸ Tamtéž, s. 71.

Poplatková povinnost by se neměla týkat SPpSV.¹⁴⁹ Podle důvodové zprávy je tomu tak proto, že platformy „*nesou za zveřejněný obsah „redakční odpovědnost“ a nezabývají se nákupem či výrobou audiovizuálních děl*“¹⁵⁰. Nicméně by stálo aspoň za úvahu, jestli by nebylo vhodné zavést poplatkovou povinnost minimálně za AV obchodní sdělení, která na platformách, které jsou zpravidla pro uživatele zdarma a vydělávají právě jen prostřednictvím reklam, tvoří část obsahu služeb.

¹⁴⁹ Navrhovaný § 1 odst. 2 písm. b): Tento zákon se nevztahuje na: b) videonahrávky a videoklipy (s poznámkou pod čarou a odkazem na zákon službách platforem pro sdílení videonahrávek).

¹⁵⁰ Důvodová zpráva z návrhu novely zákona o audiovizí, obecná část, s. 31.

Závěr

Audiovizuální díla můžeme konzumovat prostřednictvím různých médií. Již nejsme odkázáni pouze na občasné promítání v kinech, ani na televizní vysílání pouze jedné stanice. Dnes se můžeme dívat na tisíce hodin videí a pořadů na telefonech, tabletech a počítačích. V minulém století vévodila domácnostem lineární televize, která nedávala divákům přílišnou možnost volby, co a kdy budou sledovat. Online televize, stahování obsahu, streamování, platformy, služby videí pro sdílení videonahrávek či služby na vyžádání jsou pojmy, se kterými se začalo pracovat až v tomto tisíciletí.

V první kapitole odpovídám na otázku, co jsou AV streamovací platformy a co je možné pod ně zařadit – audiovizuální mediální služby na vyžádání a nově i služby platform pro sdílení videonahrávek. V této části odkazuji na teorii televizního toku R. Williamse a popisují vývojové mezníky streamingu a jeho formy, podle kterých je možné tento způsob konzumace mediálních obsahů třídit. Přestože se nejedná o nepropustné kategorie, dá se vysledovat, že jednotlivé platformy preferují a specializují se na určitou formu streamingu. Pokračuji vymezením druhů VOD a představením základních pojmů obsažených v národní právní úpravě, ale také se v ní snažím zdůraznit mimoprávní přesah do teorie médií a filmu.

V druhé kapitole jsem se zaměřila na historickoprávní analýzu právní úpravy AV streamovacích platform. Podrobněji jsem rozebrala směrnici Televize bez hranic a na ni navazující směrnici o audiovizuálních a mediálních službách. Směrnice AVMS prošla v nedávných letech revizí a přinesla podstatné změny i do oblastí AV streamovacích platform. Změny se týkaly například navýšení procentního podílu povinného zastoupení evropských děl na AVMSnV (Čl. 13 odst. 1 revidované směrnice AVMS) a možnosti požadovat po provozovateli AVMSnV finanční příspěvky, i když se nejedná o poskytovatele, který by byl v daném státě usazen (Čl. 13 odst. 1 revidované směrnice AVMS). Revidovaná směrnice AVMS zavedla také nový pojem, kterým jsou služby platform pro sdílení videonahrávek. Téměř dvouletou implementační lhůtu se ČR nepodařilo dodržet a požadavky směrnice splnilo až dva roky poté nabytím účinnosti zákona o SPpSV dne 15. 9. 2022.

Pro účely komparace a zjištění, jak se s implementací vypořádaly další členské státy, jsem analyzovala jejich právní úpravy a zaměřila se především na implementaci Čl. 13 odst. 1 a 2. Komparací právních úprav jednotlivých členských států jsem došla k dílčímu závěru, že většina států EU zavedla požadavek, aby obsah AVMSnV tvořil minimálně 30 % evropské tvorby. ČR byla jedním z nich. Nejvyšší hranici stanovila Francie, a to ve výši 60 %. Revidovaná směrnice

AVMS dala členským státům možnost zavést povinnost, aby AVMSnV musely odvádět příspěvky do národních fondů či přímo investovat do evropské tvorby, a to i v případě, že se jedná o poskytovatele služby, kteří nejsou usazeni v daném členském státě, ale stačí, pokud se zaměřují na diváky na jejich území. Polovina členských států v době implementace takový postup nezvolila, ČR mezi nimi. Státy stanovují různý rozsah příspěvků – od 1 % do 25 % ze zisků na daném území. Český zákonodárce však svůj postoj, zdá se, přehodnotil a v navrhované novele zákona o audiovizi chce stanovit povinnost zahraničním AVMSnV odvádět až 2 % poplatků ze zisků. Zajímavé je, že většina členských států upravuje SPpSV v předpisech především společně s AVMSnV, případně i s televizním vysílání. ČR je jedním z mála států, které upravují SPpSV samostatným právním předpisem.

Ve třetí kapitole se věnuji současné vnitrostátní právní úpravě, zejména zákonu o AVMSnV, SPpSV a zákonu o audiovizi a deskriptivně je hodnotím ve vztahu k AV streamovacím platformám. V této části práce rozebírám roli RRTV v oblasti AVMSnV i SPpSV. RRTV má na starost kontrolu dodržování obou zákonů. Dílčí závěry ukazují, že v současné době vykonává dozor nad 140 službami na vyžádání usazenými v České republice a 6 službami platform pro sdílení videonahrávek. Otázkou zůstává, jestli byla nová právní úprava pro tak malý počet platform pro sdílení videonahrávek vůbec potřebná. Případně jestli bude jejich počet přibývat a regulace se přiblíží úpravě AVMSnV alespoň v oblasti placení poplatků ze zisku z reklam. Vůči první skupině má povinnost mimo jiné kontrolovat i jejich obsah. RRTV nemusela pro porušení zákona o AVMSnV v roce 2022 zahájit žádné správní řízení. Dále RRTV kontroluje i naplnění požadavku minimálního podílu 30 % obsahu evropské tvorby dle § 7 odst. 1 zákona o AVMSnV. Konstatovala, že většina služeb tento požadavek splnila, čímž odpověděla na otázku, zda v praxi dochází k dodržování požadavku stanovenému v Čl. 13 odst. 1 revidované směrnice AVMS.

Otázkou budoucího vývoje a zamyšlením nad sjednocením úpravy televizního vysílání, AVMSnV a SPpSV se zabývám v poslední kapitole. Podstatnou část věnuji navrhované novele zákona o audiovizi. Novela by měla přinést změny nejen pro oblast AVMSnV, ale také koncepční změny. Nově by se měl Státní fond kinematografie jmenovat Státní fond audiovize a nezastřešovat již pouze kinematografii. Fond by nově měl přerozdělovat finance i mezi AVMSnV a podporovat tím jejich tvorbu. Potřebným a rozumným krokem je i návrh zvýšení poplatku stanoveném v § 27 zákona o audiovizi za poskytování AVMSnV na výši 2 % ze zisků na našem území a zavést takovou povinnost i pro zahraniční služby. Do zisku by se nově měly počítat nejen uživatelské poplatky, ale i zisky ze zobrazování AV obchodního sdělení.

Novinkou by měla být i tzv. přímá investice. Poskytovatel bude muset přímo investovat do české produkce minimálně ve výši 1,5 % ze svých zisku. Odhadované zvýšení rozpočtu Fondu by se mělo navýšit ze současných 2,8 mil Kč na 38,5 až 77 mil Kč, což může přispět k rozvoji českého AV průmyslu a dát České republice šanci konkurovat zahraničním produkcím. Tímto dílčím závěrem uzavírám nastolenou otázku budoucího vývoje úpravy AV streamovacích platforem v ČR.

Oblast zkoumání AV streamovacích platforem je široká, v diplomové práci jsem se zaměřila jen na představení základních pojmů, dělení, historického exkurzu právní úpravy, který vedl k současné úpravě a možného budoucího vývoje. Jednotlivé právní úpravy by si zasloužily podrobnější rozbor, nicméně by to bylo spíše úkolem komentářové literatury. Měla jsem ambice se ještě dotknout téma kolektivní správy, ale s ohledem na rozsah práce jsem od toho musela upustit. Bude zajímavé sledovat vývoj novely zákona o audiovizi zahrnující zvýšení poplatků za provozování AVMSnV a reakce provozovatelů na ni. Tedy například zda se zvednou ceny služeb a zvýšení poplatku pocítí pouze uživatelé a zda zvýšení pomůže českému AV průmyslu. Troufám si však říct, že jsem poskytla adekvátní úvodní vhled do právní úpravy audiovizuálních mediálních platforem v rozsahu diplomové práce.

Seznam použitých zkratek

AV	audiovizuální
AVMS	audiovizuální mediální služby
AVMSnV	audiovizuálních mediálních službách na vyžádání
AVOD	Advertising video-on-demand
ČR	Česká republika
DSA	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách) (Text s významem pro EHP).
EST	Electronic sell through
EU	Evropská unie
EK	Evropská komise
Fond	Český fond kinematografie
FVOD	Free video-on-demand
RRTV	Rada pro rozhlasové a televizní vysílání
směrnice AVMS	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1808 ze dne 14. listopadu 2018, kterou se mění směrnice 2010/13/EU o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách) s ohledem na měnící se situaci na trhu.
SPpSV	služby platform pro sdílení videonahrávek
SVOD	AubscriptSon video-on-demand
TVOD	Transactional video-on-demand
UGC	User Generated Content
VOD	video-on-demand
Zákon o AVMSnV	Zákon č. 132/2010 Sb., zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů (zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o SPpSV

Zákon č. 242/2022 Sb., o službách platforem pro sdílení videonahrávek a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o službách platforem pro sdílení videonahrávek).

Zdroje

Literatura

- 1 DAVID, Ivan. *Filmové právo: Autorskoprávní perspektiva*. 2. vydání. Praha: Nová beseda, 2020, 279 s.
- 2 FOLLANSBEE, Joe. *Get streaming!: quick steps to delivering audio and video online*. Boston: Focal Press, 2004, 220 s.
- 3 GILLESPIE, Tarleton. The politics of ‘platforms’. *New Media & Society*, 2010, roč. 12, č. 3, s. 347–364.
- 4 CHION, Michel, GORBMAN, Claudia. (ed.). *Audio-vision: sound on screen*. Second english edition. New York: Columbia University Press, 239 s.
- 5 JOHNSON, Catherine. *Online TV*. London: Routledge, Taylor & Francis Group, 2019, 176 s.
- 6 MITRIĆ, Petar, SZCZEPANIK, Petr. *Pomůže Netflix českému filmu? Výzvy a příležitosti implementace článku 13 revidované směrnice o audiovizuálních mediálních službách*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2020, 34 s.
- 7 PLATIN, Jean-Christophe a kol. Infrastructure studies meet platform studies in the age of Google and Facebook. *New Media & Society*, 2010, roč. 20, č. 1, s. 293-310.
- 8 SPIEGEL, Lynn, OLSSON, Jan (eds.). *Television after TV: Essays on a Medium in Transition*. London: Duke University Press, 2004, 465 s.
- 9 SRSTKA, Jiří. In: SRSTKA, J. a kol. *Autorské právo a práva související*. 2. vydání, Praha: Leges, 2019, 432 s.
- 10 STEHLÍK, Václav a kol. *Právo Evropské unie: Ústavní základy a vnitřní trh*. Praha: Leges, 2017, 356 s.
- 11 TELEČEK, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, 1295 s.
- 12 WILLIAMS., Raymond. *Television as Technology and Cultural Form*. 3. vydání. London: Routledge, 2004, 172 s.
- 13 ZAHRÁDKA, Pavel. Etika kopírování kulturních obsahů. Kvalitativní studie internetového pirátství v České republice. *Illuminace*, 2016, roč. 28, č. 3, s. 5–27.

Právní předpisy a související dokumenty

- 1 Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 496/2012 Sb., o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie a o změně některých zákonů (zákon o audiovizi), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.
- 2 Důvodová zpráva k zákonu č. 242/2022 Sb., o službách platform pro sdílení videonahrávek a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o službách platform pro sdílení videonahrávek). Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 9. volební období, od 2021, sněmovní tisk 30/0.
- 3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách).
- 4 Návrh zákona 165/24, o digitální ekonomice a o změně některých souvisejících zákonů.
- 5 Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 496/2012 Sb., o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie a o změně některých zákonů (zákon o audiovizi), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.
- 6 Sdělení č. 365/1992 Sb., Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o mezinárodním zápisu audiovizuálních děl.
- 7 Sdělení komise č. 2020/C 223/03, Pokyny podle čl. 13 odst. 7 směrnice o audiovizuálních mediálních službách týkající se výpočtu podílu evropských děl v katalogích služeb na vyžádání a definice nízké sledovanosti a nízkého obratu.
- 8 Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 10/2010 Sb. m. s., o sjednání Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením.
- 9 Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 104/2013 Sb. m. s., o sjednání Úmluvy o počítačové kriminalitě.
- 10 Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 191/1995 Sb., o sjednání Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO).
- 11 Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 33/2002 Sb. m. s., o přístupu České republiky ke Smlouvě Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském.

- 12 Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 48/2002 Sb. m. s., o přístupu České republiky ke Smlouvě Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech.
- 13 Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 57/2004 Sb. m. s., o Evropské úmluvě o přeshraniční televizi ve znění Protokolu pozměňujícího Evropskou úmluvu o přeshraniční televizi.
- 14 Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 9/2015 Sb. m. s., o sjednání Dodatkového protokolu k Úmluvě o počítačové kriminalitě o kriminalizaci činů rasistické a xenofobní povahy spáchaných prostřednictvím počítačových systémů.
- 15 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1808 ze dne 14. listopadu 2018, kterou se mění směrnice 2010/13/EU o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách) s ohledem na měnící se situaci na trhu.
- 16 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/79, o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES. (Text s významem pro EHP).
- 17 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu).
- 18 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/33/ES ze dne 26. května 2003 o sblížování právních a správních předpisů členských států týkajících se reklamy na tabákové výrobky a sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky (Text s významem pro EHP).
- 19 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (směrnice o nekalých obchodních praktikách).
- 20 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/65/ES ze dne 11. prosince 2007, kterou se mění směrnice Rady 89/552/EHS o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání.
- 21 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/13/EU o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách).

- 22 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/36/ES ze dne 30. června 1997, kterou se mění směrnice Rady 89/552/EHS o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání.
- 23 Stanovisko RRTV ze dne 19. 10. 2010, k povinnosti poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání zajistit, aby audiovizuální mediální služba na vyžádání, jejíž obsah může vážně narušit fyzický, psychický nebo mravní vývoj dětí a mladistvých zejména tím, že obsahuje pornografii a hrubé samoučelné násilí, byly dostupné pouze tak, aby děti a mladiství neměli běžně možnost obsah této audiovizuální mediální služby na vyžádání vidět nebo slyšet.)
- 24 Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod.
- 25 Usnesení ČNR č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů.
- 26 Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 133/1980 Sb., o Bernské úmluvě o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, doplněné v Paříži dne 4. května 1896, revidované v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněné v Bernu dne 20. března 1914 a revidované v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971.
- 27 Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 192/1964 Sb., o Mezinárodní úmluvě o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových organizací.
- 28 Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 32/1985 Sb., o Úmluvě o ochraně výrobců zvukových záznamů proti nedovolenému rozmnožování jejich zvukových záznamů.
- 29 Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 120/1976 Sb., o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech.
- 30 Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Dále jen „autorský zákon“.
- 31 Zákon č. 132/2010 Sb., zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů (zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání), ve znění pozdějších předpisů.
- 32 Zákon č. 231/2001 Sb., o rozhlasovém a televizním vysílání a o změně dalších zákonů ve znění pozdějších předpisů.

- 33 Zákon č. 242/2022 Sb., o službách platform pro sdílení videonahrávek a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o službách platform pro sdílení videonahrávek).
- 34 Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů (zákon o regulaci reklamy).
- 35 Zákon č. 429/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.
- 36 Zákon č. 496/2012 Sb., zákon o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie a o změně některých zákonů (zákon o audiovizi), ve znění pozdějších předpisů.

Judikatura

- 1 Nález ÚS ze dne 30. 11. 1999, sp. zn. II. ÚS 485/98

Internetové zdroje

- 2 BENEŠ, Pavel. *Podivínský vynálezce odstartoval před devadesáti lety éru televize – využil díly z vetešnictví* [online]. Česká televize, 26. 1. 2026 [cit. 29. 2. 2024]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/relax/podivinsky-vynalezce-odstartoval-pred-devadesati-lety-eru-televize-vyuzil-dily-z-vetesnictvi-121779>
- 3 BINNS, Rob. *Netflix statistics 2024: Subscriber amount, time watched, and platform growth* [online]. Independent.co.uk, 3. 8. 2023 [cit. 6. 3. 2024]. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/advisor/vpn/netflix-statistics>.
- 4 CLOVER, Julian. *Major anti-piracy victory in MENA* [online]. Broadbandtvnews.com, 29. 1. 2024, [cit. 7. 3. 2024]. Dostupné z: <https://www.broadbandtvnews.com/2024/01/29/major-anti-piracy-victory-in-mena/>.
- 5 European Audiovisual Observatory. *Revised AVMS Tracking Table* [online]. obs.coe.int, 13. 12. 2023 [cit. 19. 3. 2024]. Dostupné z: <https://www.obs.coe.int/en/web/observatoire/avmsd-tracking>.
- 6 European Audiovisual Observatory. *Yearbook 2023/2024 Key trends* [online]. Štrasburk: European Audiovisual Observatory (Council of Europe), 2024. Dostupné z: <https://rm.coe.int/yearbook-key-trends-2023-2024-en/1680aef0c0>.
- 7 Evropská komise. *Komise zveřejnila druhý seznam velmi velkých online platform, od kterých bude požadovat uplatňování pravidel nařízení o digitálních službách* [online].

- Brusel: tisková zpráva, 2023. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/IP_23_6763)
- 8 Evropská komise. *Narizení o digitálních službách: Bezpečné online prostředí odpovědné vůči uživatelům* [online]. Commission.europa.eu, [cit. 18. 3. 2024]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act_cs.
 - 9 Evropská komise. *Sdělení komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – On-line platformy a jednotný digitální trh, Příležitost a výzvy pro Evropu {SWD(2016) 172 final}* [online]. Brusel: Evropská komise, 2016. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52016DC0288>.
<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/streaming>.
 - 10 <https://unogs.com/countrydetail>
 - 11 CHLEBEK, Tomáš. *Netflix získal rekordní počet nových předplatitelů. Pomáhá zamezení sdílení hesel, reklamy i hry* [online]. CzechCrunch, 24. 1. 2024 [cit. 6. 3. 2024]. Dostupné z: <https://cc.cz/netflix-ziskal-rekordni-pocet-novych-predplatitelu-pomaha-zamezeni-sdileni-hesel-reklamy-i-hry/>
 - 12 KLIMT, Mabel. *Audiovisual Communication Services Directive and content broadcast quotas* [online]. Abogacia Española.es, 18. 9. 2020 [cit. 13. 3. 2024]. Dostupné z: https://www.abogacia.es/en/actualidad/opinion-y-analisis/directiva-de-servicios-de-comunicacion-audiovisual-y-cuotas-de-emision-de-contenidos/#_ftn1.
 - 13 Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Informace o řešení koncepčního institucionálního zakotvení digitální legislativy EU* [online]. mpo.cz, [cit. 18. 3. 2024]. Dostupné z: https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/digitalni-ekonomika/digitalni-sluzby/2024/2/ma_ALBSCTVABZ92.pdf.
 - 14 OECD. *An Introduction to Online Platforms and Their Role in the Digital Transformation* [online]. Paris: OECD Publishing, 2019. Dostupné z: https://read.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/an-introduction-to-online-platforms-and-their-role-in-the-digital-transformation_53e5f593-en#page4.
 - 15 Rada EU. *Audiovizuální mediální služby* [online]. Consilium.europa.eu, 21. 11. 2019 [cit. 14. 3. 2024]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/audiovisual-media/>
 - 16 Rada pro televizní a rozhlasové vysílání. *Zpráva o činnosti Rady pro rozhlasové a televizní vysílání o stavu v oblasti rozhlasového a televizního vysílání a v oblasti poskytování*

- audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání za rok 2022* [online]. Praha: Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, 2023. Dostupné z: <https://rrtv.gov.cz/cz/files/zpravy/VZ2022.pdf>.
- 17 ROŽÁNEK, Filip. *Češi si nejčastěji předplácí Netflix, Voyo a Disney+* [online]. Lupa.cz, 22. 2. 2024 [cit. 6. 3. 2024]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/cesi-si-nejcasteji-predplaci-netflix-voyo-a-disney/>.
- 18 RRTV. *Seznam provozovatelů vysílání a licenčních podmínek (licence), provozovatelů převzatého vysílání (registrace), poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání, poskytovatelů služby platformy pro sdílení videonahrávek a samoregulačních orgánů (evidence)* [online]. rrtv.gov.cz [cit. 20. 3. 2024]. Dostupné z: <https://rrtv.gov.cz/cz/static/prehledy/povinne-zverejnovane-seznamy.htm>.
- 19 SHIMMEL, Howard. *The Demise of Linear TV Is Greatly Exaggerated* [online]. MediaPost.com, 4. 4. 2023 [cit. 1. 3. 2024]. Dostupné z: <https://www.mediapost.com/publications/article/384005/the-demise-of-linear-tv-is-greatly-exaggerated.html>.
- 20 SPILKER, H.S., COLBJØRNSEN, Terje. The dimensions of streaming: toward a typology of an evolving concept. *Media, Culture & Society* [online], 2020, roč. 42, č. 7-8, s. 1210-1225. [cit. 6. 3. 2024]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/0163443720904587>.
- 21 Státní fond kinematografie. *Objem filmového natáčení se letos vrátí na úroveň roku 2019. Profitovat z něj budou nejen podnikatelé v audiovizuálním průmyslu – tisková zpráva* [online]. Praha: Státní fond kinematografie, 2021. Dostupné z: <https://fondkinematografie.cz/assets/media/files/fond/TZ/Objem%20filmového%20natáčení%20se%20letos%20vrátí%20na%20úroveň%20roku%202019.pdf>
- 22 Státní fond kinematografie. *Výroční zpráva a účetní uzávěrka 2022* [online]. Praha: Státní fond kinematografie, 2023. Dostupné z: https://fondkinematografie.cz/assets/media/files/fond/VZ2022_text_corr.pdf.
- 23 Streaming. In: *Cambridge Dictionary* [online]. Cambridge: Cambridge University Press, 2024 [cit. 29. 2. 2024]. Dostupné z:
- 24 VYSKOČIL, Tomáš. *Na českém Netflixu je nejvíc titulů na světě. Jak je to možné?* [online]. Filmtoro.cz, 26. 7. 2021 [cit. 6. 3. 2024]. Dostupné z: <https://filmtoro.cz/blog/netflix-nejvic-filmu-serialu-na-svete>.

Abstrakt

Diplomová práce se věnuje problematice právní úpravy audiovizuálních streamovacích platforem. Zaměřuje se na audiovizuální mediální služby na vyžádání, jejich návaznost na lineární televizní vysílání, a na služby platforem pro sdílení videonahrávek v kontextu nedávné revize směrnice o audiovizuálních mediálních službách. Zejména rozebírá historické aspekty právní úpravy a jejího vývoje a komparuje transpozici této směrnice do jednotlivých právních řádů členských států EU.

Dále se věnuje otázce české vnitrostátní právní úpravy a jejích praktických dopadů na audiovizuální průmysl. Rozebírá kontrolu audiovizuálních streamovacích platforem Radou pro rozhlasové a televizní vysílání i vybírání poplatků za poskytování audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání Státním fondem kinematografie. Práci uzavírá pojednání o možném budoucím směřování právní úpravy audiovizuálních streamovacích platforem, se zaměřením na rozbor navrhované novely zákona o audiovizi.

Abstract

The thesis deals with the legal regulation of audiovisual streaming platforms. It focuses on on-demand audiovisual media services, their continuity with linear television broadcasting, and video-sharing platform services in the context of the recent revision of the Audio-visual Media Services Directive. In particular, it analyses the historical aspects of the legislation and its development and compares the transposition of the Directive into the various EU Member States' legal systems.

It also examines the issue of Czech national legislation and its practical implications for the audiovisual industry. It analyses the control of audiovisual streaming platforms by the The Council for Radio and Television Broadcasting and the collection of fees for the operating of on-demand audiovisual media services by the Czech Film Fund. The thesis concludes with a discussion of the possible future direction of the legal regulation of audiovisual streaming platforms, with a focus on the analysis of the proposed amendment to the Audiovisual Act.